

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ

KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

11'inci Toplantı

21 Kasım 2018 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.-KONU

A)GÖRÜŞMELER

1.- Türkiye Şeker Fabrikaları Anonim Şirketi Genel Müdürlüğünün 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

2.- Şeker Kurumu Başkanlığının 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mustafa Savaş'ın, yazılı cevap verilmesi gereken konuların cevaplarının Komisyon tutanaklarının TBMM "web" sayfasında yayınlanmasından itibaren on beş gün içinde Komisyon Başkanlığına iletilebileceğine ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Mustafa Savaş'ın, 696 sayılı KHK'yle kapatılan Şeker Kurumunun görevleri Tarım ve Orman Bakanlığı Şeker Dairesi Başkanlığına verildiğinden görüşülecek öneri olmadığı için doğrudan geneli üzerinde görüşmeye geçileceğine ilişkin açıklaması

KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ KOMİSYONU

11'inci Toplantı

21 Kasım 2018 Çarşamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM KİT Komisyonu saat 11.02'de açılarak iki oturum yaptı.

Türkiye Şeker Fabrikaları Anonim Şirketi Genel Müdürlüğünün,
2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri tamamlandı.

696 sayılı KHK'yle kapatılan Şeker Kurumu Başkanlığının,
2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesapları ibra edildi.

Komisyon Başkanı Mustafa Savaş,

Yazılı cevap verilmesi gereken konuların cevaplarının Komisyon tutanaklarının TBMM “web” sayfasında yayınlanmasından itibaren on beş gün içinde Komisyon Başkanlığına iletebileceğine;

696 sayılı KHK'yle kapatılan Şeker Kurumunun görevleri Tarım ve Orman Bakanlığı Şeker Dairesi Başkanlığına verildiğinden görüşülecek öneri olmadığı için doğrudan geneli üzerinde görüşmeye geçileceğine

İlişkin açıklamada bulundu.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 13.56 toplantıya son verildi.

21 Kasım 2018 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.02

BAŞKAN: Mustafa SAVAŞ (Aydın)

BAŞKAN VEKİLİ: Nevzat ŞATIROĞLU (İstanbul)

SÖZCÜ: Mevlüt KARAKAYA (Ankara)

KÂTİP: Yavuz SUBAŞI (Balıkesir)

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayıştay Başkanlığımızın ve kurumlarımızın değerli temsilcileri; hepiniz hoş geldiniz.

27’nci Yasama Dönemi İkinci Yasama Yılı’nın 11’inci Birleşimini açıyorum.

II.-KONU

A)GÖRÜŞMELER

1.- Türkiye Şeker Fabrikaları Anonim Şirketi Genel Müdürlüğünün 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

BAŞKAN - Birleşimimizde Türkiye Şeker Fabrikaları AŞ Genel Müdürlüğü ile Şeker Kurumunun 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarını görüşeceğiz.

Toplantımıza Türkiye Şeker Fabrikaları AŞ Genel Müdürlüğüyle başlıyoruz.

Sayın Yönetim Kurulu Başkanımızdan başlamak üzere toplantımıza katılan temsilcilerin kendilerini Komisyonumuza tanıtımalarını rica ediyorum.

Buyurun.

(Kurum temsilcileri kendilerini tanıttı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, sunumunu yapmak için sözü Sayın Genel Müdürümüze veriyorum.

Buyurun.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜRÜ ERGÜN YILDIZ – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Komisyon üyeleri, Sayın Sayıştay denetçileri, bakanlık ve üst kuruluşların değerli temsilcileri; şirketimizin 2015 ve 2016 yılları faaliyetlerinin değerlendirileceği bu toplantıda sizleri saygıyla selamlıyorum.

Faaliyetlerimizin değerlendirmesine geçmeden kısaca dünya şeker piyasası hakkında bilgi vermek isterim. 2017-2018 pazarlama yılında dünyada 184,2 milyon ton şeker üretilmiş olup bunun yüzde 78’i kamıştan, yüzde 22’si ise pancardan elde edilmiştir. Bu pazarlama yılında dünyada tüketilen şeker miktarı 175,6 milyon ton olmuştur. 2018-2019 pazarlama yılında dünyada bir önceki döneme göre şeker üretiminin 1 milyon ton artarak 185,2 milyon tona ulaşması, 178,5 milyon ton şeker tüketilmesi de tahmin edilmektedir. Dünya beyaz şeker borsa vadeli fiyatları hâlen 350 dolar/ton seviyelerinde seyretmektedir.

Sayın Başkan, sayın üyeler; Avrupa Birliği, 2014-2015 pazarlama yılında sona eren 2006 yılı şeker reformunun yürürlük süresini 30 Eylül 2017 tarihine kadar uzatma ve bu tarihten sonra kotaları kaldırma kararı almıştır. 1 Ekim 2017 tarihinden itibaren beyaz şeker ve izoglukoz kotalarını kaldırmıştır. Bu yeni

reformla birlikte, Avrupa Birliği, iç piyasada ve dünya piyasasındaki üreticilerin rekabetçiliğini daha da artırmayı hedeflemektedir ve planlamaktadır. Avrupa Birliğinin 2018-2019 pazarlama yılında kristal şeker üretiminin 18 milyon 615 bin ton, tüketiminin ise 17 milyon 884 bin ton olması beklenmektedir.

Türkiye ise dünya pancar şekerı üretiminde 2017-2018 döneminde yüzde 6,7'lik payla ABD, Rusya, Fransa ve Almanya'nın ardından 5'inci sırada, dünya genelinde kamış ve pancardan şeker üreten ülkeler arasında ise yüzde 1,5 payla 13'üncü sırada yer almıştır.

Sayın Başkan, sayın üyeler; 2017 yılı Aralık ayından itibaren şeker sektörü önemli bir değişim süreci içerisine girmiştir. 24/12/2017 tarihli ve 30280 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 4634 sayılı Şeker Kanunu kapsamındaki konularda her türlü kararları almak ve uygulamak üzere kurulmuş olan Şeker Kurumu kapatılarak görev yetki ve sorumlulukları Tarım ve Orman Bakanlığına devredilmiştir.

Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından 18/1/2018 tarihinde 2017-2018 pazarlama yılı için ülke toplam A kotası 2 milyon 670 bin ton, pancar şekerı A kotası 2 milyon 403 bin ton, B kotası ise pancar şekerı A kotasının yüzde 5'i oranında 120.150 ton olarak belirlenmiş olup, şirketimize 2017-2018 pazarlama yılı için 1 milyon 366 bin 600 ton A kotası, bunun yüzde 5'i oranında 68.320 ton B kotası tahsis edilmiştir.

Yönetim Kurulumuz, Bakanlık tarafından şirketimize tahsis edilen şeker A kotasının tamamının üretilmesine, B kotasının ise stoklardan karşılanmasına karar vermiş, şeker kotasını karşılayacak A kotası pancar üretim miktarını da 12 milyon 510 bin ton olarak belirlemiştir.

20 Şubat 2018 tarihinde Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından TÜRKŞEKER'e ait 14 şeker fabrikası -bunlar Afyon, Alpullu, Bor, Burdur, Çorum, Elbistan, Erzincan, Erzurum, Ilgın, Kastamonu, Kırşehir, Muş, Turhal ve Yozgat Şeker Fabrikalarıdır- için ihale süreci başlatılmış, ihale ilanı 21 Şubat 2018 tarih, 30339 sayılı Resmî Gazete'de de yayımlanmıştır. Kastamonu Şeker Fabrikası'na teklif gelmediğinden satışı gerçekleşmemiş, geriye kalan 13 şeker fabrikasının satışı Özelleştirme Yüksek Kurulu kararlarıyla onaylanmış, bu fabrikalardan 9 şeker fabrikasının -bunlar ise Afyon, Bor, Çorum, Elbistan, Erzincan, Erzurum, Kırşehir, Muş, Turhal Şeker Fabrikalarıdır- devir işlemleri tamamlanmıştır.

27/3/2018 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 7103 no.lu Kanun ile 4634 sayılı Şeker Kanunu yeniden düzenlenmiş, yeni düzenlemeyle "Şirketlerin A ve B kotaları Bakanlığın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından her yıl en geç 30 Haziran tarihine kadar, yurt içi şeker talebi, fabrikaların işleme ve şeker üretim kapasiteleri göz önünde bulundurularak müteakip beşer yıllık dönemler için tespit edilir." hükmü yer almış, aynı kanunun 47'nci maddesiyle de ülke toplam kotasının yüzde 10'u olan NBS yani nişasta bazlı şeker kotası yüzde 5'e düşürülmüştür.

Söz konusu kanunun 47'nci maddesinde, 4634 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan nişasta kökenli şekerler için belirlenecek toplam A kotasının ülke toplam A kotasının yüzde 5'ini geçemeyeceği, 49 uncu maddesinde ise Şeker Kanunu'na eklenen geçici madde 11'le "Bu Kanunun 3 üncü maddesinin ilk fıkrasında nişasta kökenli şekerler için belirlenecek kota miktarında yapılan değişiklik sonucu ortaya çıkan kota fazlası, Türkiye Şeker Fabrikaları AŞ'ye aktarılmıştır." hükümleri yer almış ve bu maddeler yayımı tarihinden itibaren de yürürlüğe girmiştir. Bu hüküm gereği, oluşan 133.500 ton kota fazlası şeker, satış sonrası TÜRKŞEKER'de kalan şeker fabrikalarına dağıtılmış, böylece TÜRKŞEKER'e tahsis edilen A kotası şeker miktarı 1 milyon 366 bin 600 ton'dan 1.500.100 tona yükseltilmiş olmaktadır.

28 Nisan 2018 tarih ve 30405 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 7139 sayılı Kanun ile 4634 sayılı Şeker Kanunu’nda Bakanlığa verilen görevleri yerine getirmek üzere Türkiye Cumhuriyeti Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı bünyesinde Şeker Dairesi Başkanlığı kurulmuştur.

7/7/2018 tarihli ve 30471 Sayılı Resmî Gazete’de -ikinci mükerrer- yayımlanarak yürürlüğe giren 700 karar sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin 132’nci maddesi ile 4634 sayılı Şeker Kanunu’nun 2/A, 3’üncü, 4’üncü maddeleri ile geçici 11’inci maddesinde geçen “Bakanlar Kurulu” ibaresi de “Cumhurbaşkanı” şeklinde değiştirilmiştir.

Sayın Başkan, sayın üyeler; TÜRKŞEKER’in, 2000 yılında kapsama, 2008 yılında da özelleştirme programa alınmasıyla başlayan özelleştirme süreci hâlen devam etmektedir. 21/11/2016 tarih ve 2016/67 sayılı Özelleştirme Yüksek Kurulu kararıyla özelleştirme işlemlerinin tamamlanmasına ilişkin sürenin 31/12/2018 tarihine kadar uzatılmasına karar verilmiştir.

Az önce de ifade ettiğim gibi, şirketimize ait 13 şeker fabrikasının satışı Özelleştirme Yüksek Kurulu kararlarıyla onaylanmış olup bu fabrikalardan 9’unun alıcılara devir ve teslimleri gerçekleşmiştir. Satışı yapılan fabrikalardan Alpulu’nun sözleşme tarihi 30/11/2018’e, Burdur, Ilgın ve Yozgat fabrikalarının sözleşme tarihleri Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından 25/12/2018’e kadar uzatılmış olup bu fabrikaların 2018-2019 şeker üretim kampanyaları şirketimiz yani Türkiye Şeker Fabrikaları Anonim Şirketi tarafından yapılmaktadır.

TÜRKŞEKER hâlen 12 şeker fabrikası -devri gerçekleşmeyen 4 fabrikayla birlikte 16 oluyor- 2 alkol, 5 makina, 1 elektromekanik aygıtlar, 1 şeker enstitüsü ve buna bağlı 1 Tohum İşleme Fabrikasıyla faaliyetlerine hâlen devam etmektedir. Şirketimizde Kasım 2018 itibarıyla 1.391 memur, 3.656 daimi işçi, ortalama 1.671 geçici işçi olmak üzere toplam 6.718 kişi istihdam edilmektedir. Ayrıca Kasım 2018 itibarıyla ise İhale Kanunu kapsamında hizmet alımı yoluyla şirketimiz bünyesinde 6.062 de taşeron işçi çalışmaktadır.

Sayın Başkan, sayın üyeler; şirketimize 2015-2016 pazarlama yılı için 1 milyon 251 bin ton A şeker üretim kotası tahsis edilmiş, karşılığında 10 milyon 200 bin ton pancar üretim kotası belirlenmiş, kota kadar taahhüt alınmış, pancar rekoltesi 8 milyon 790 bin ton olarak gerçekleşmiştir.

2015-2016 kampanyasında, 21 fabrikada toplam 8 milyon 393 bin 500 ton pancar işlenerek 1 milyon 23 bin 300 ton şeker üretilmiş, yan ürün olarak ise 368 bin ton melas, 2 milyon 280 bin ton yaş pancar posası elde edilmiştir.

2015 yılında Eskişehir Alkol Fabrikasında 5 milyon 480 bin litre etil alkol üretilmiş, makine fabrikalarında 2.511 ton makine-tesis imal edilmiştir. Tohum İşleme Fabrikası’nda ise 281 ton tohum işlenmiştir.

2015 yılında 1 milyon 221 bin 912 ton A kotası şeker, 57 bin 774 tonu imalatçı-ihracatçılara tahsisat belgesi karşılığı yapılan satış, 8 bin tonu da ihraç kayıtlı olmak üzere 1 milyon 287 bin 686 ton şeker satışı gerçekleşmiştir. 2015/16 pazarlama yılına 22 bin 200 ton A kotası şeker stokuyla başlanmıştır. 2015 yılında ciromuz 3 milyar 528 milyon TL olarak gerçekleşmiştir, faaliyet dönemi ise 100 milyon 279 bin TL zararla kapatılmıştır.

Sayın Başkan, sayın üyeler; 2016/2017 pazarlama yılı için şirketimize 1 milyon 361 bin 700 ton A kotası ve bu kotanın yüzde 5’i oranında 68 bin 90 ton B kotası olmak üzere toplamda 1 milyon 429 bin 790 ton şeker kotası tahsis edilmiş, ayrıca A kotasının yüzde 5’i oranında karşılık gelen 68 bin 900 ton sözleşmeli C şeker üretilmesi önerilmiştir. Tahsis edilen A kotası ve sözleşmeli C şekerinin tamamının üretilmesi, B kotasının ise mevcut stoklardan karşılanması planlanmıştır.

2016 yılında pancar kök verimi şirket tarihinin en yüksek değerine ulaşarak 59,63 ton/hektar, ortalama bedele esas polar şeker varlığı ise 16,54 olarak gerçekleşmiş, pancar rekoltesi bedeli ödenen miktar 11 milyon 353 bin 771 bin ton olmuştur.

Bedeli ödenen işlenen pancar farkının düşürülmesinde önemli bir husus olan üreticiler tarafından doğrudan fabrika merkezine taşınan pancar miktarının toplam taşınan pancar miktarına oranı da yüzde 64,43'e ulaşmıştır.

Sayın Başkan, sayın üyeler; 2015/2016 ve 2016/2017 kampanyalarında yeterli pancarı olmadığı için işletilmesi rantabl olmayan Ağrı, Alpullu, Susurluk ve Çarşamba şeker fabrikaları işletmeye alınmamıştır. Ancak bu fabrikalara bağlı pancar üreticilerinin mağdur olmamaları için pancar tarımına devam edilmiş ve bu fabrikalarda üretilen pancarlar Kars, Eskişehir ve Çorum şeker fabrikalarına nakledilerek orada işlenmesi gerçekleşmiştir.

2016/2017 kampanyasında, 21 fabrikada 10 milyon 617 bin ton pancar işlenerek 1 milyon 404 bin ton şeker üretilmiş, yan ürün olarak ise 502 bin ton melas, 3 milyon 77 bin ton yaş pancar posası elde edilmiştir.

2016 yılında; Eskişehir Etil Alkol Tesisi'nde 6 milyon 785 bin litre etil alkol üretilmiş, Tohum İşleme Fabrikası'nda 480 ton tohum işlenmiştir. Makine fabrikalarımızda 2 bin 668 ton ise makine-tesis imalatı yapılmıştır. 2015 ve 2016 yıllarında Elektromekanik Aygıtlar Fabrikası, fabrikalarımızın otomasyon, elektromekanik, elektrik ve elektronik ekipman ihtiyaçlarını karşılamış, Şeker Enstitüsü ise AR-GE faaliyetlerini sürdürmüştür.

2016 yılında toplam 1 milyon 231 bin 457 ton şeker satılmış, 2016/2017 pazarlama yılına sıfır A kotası şeker stokuyla girilmiş, genel satış hacmimiz ise 3 milyar 634 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Bu faaliyet dönemindeki zarar ise, 76 milyon 495 bin TL olarak kapatılmıştır.

Sayın Başkan, sayın üyeler; 2015 yılında üretici tarafından teslimi taahhüt edilen yüzde 16 polar şeker ihtiva eden net bir ton A kotası şeker pancarı baz alım kesin fiyatı 190 TL olarak belirlenmiştir. 2015 yılında bedele esas polar şeker varlığının yüzde 16'nın altında yüzde 15,17 olarak gerçekleşmesi nedeniyle fiili alım fiyatı 180,7 TL/ton olmuştur. 2015 yılı ürünü için 1 milyar 582 milyon TL tutarındaki pancar bedeli fabrika bazında pancar alımlarının tamamlanmasını takiben 60 gün içerisinde Türk Ticaret Kanunu'na uygun bir şekilde ödenmiştir. C pancarının alım fiyatı ise 105 TL/ton olarak uygulanmıştır.

2016 yılında A kotası şeker pancarı baz alım kesin fiyatı 190 TL/ton olarak belirlenmiş, fiili alım fiyatı ise 196,73 TL/ton olmuştur. Bunun sebebini biraz önce açıkladım; polar ihtivasının yüksek olması. Sözleşmeli C pancarı kesin fiyatı ile sözleşme fazlası C pancarı alım fiyatı 115 TL/ton olarak belirlenmiştir. 2016 yılı ürünü için üreticilerimiz adına tahakkuk eden 2 milyar 217 milyon TL tutarındaki pancar bedeli de yine Türk Ticaret Kanunu esasları içerisinde çiftçiye zamanında ödenmiştir.

2017 yılı ürünü net 1 ton A kotası şeker pancarının baz alım kesin fiyatı 210 TL, net 1 ton sözleşmeli C pancarı alım fiyatı ise üreticilerin üretmeyi taahhüt ettikleri pancarın yüzde 10 fazlasına kadar olan miktarı için 140 TL, yüzde 10 fazlasını aşan miktarı ile A kotası fazlası üretilen pancar miktarı için de 115 TL olarak belirlenmiştir.

2018 yılı ürünü net bir ton A kotası şeker pancarı baz alım kesin fiyatının 235 TL, bu fiyatın aynı zamanda 2019 yılı avans fiyatı olarak da uygulanmasına, 2019 yılı kesin fiyatının ise sektörde ve ülkede oluşacak gelişmelere bağlı olarak ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda en geç 2019 yılı Ekim ayı sonuna kadar belirlenmesi, TÜRKŞEKER'le şeker pancarı üretim sözleşmesi yapan üreticilerin,

belirlenen münavebe sınırları içerisinde 2018 yılı ürünü olarak A kotası üzerinde ürettikleri pancarın C pancarı olarak satın alınması, C pancarı alım fiyatının ise 130 TL olarak belirlenmesi hususlarında Yönetim Kurulumuz karar almıştır.

Şirketimize 2015 yılı için 44 milyon TL, 2016 yılı için 46 milyon 604 bin TL, 2017 yılı için ise 83 milyon TL ödeneye ilave 26 milyon TL'lik ek bir ödenekle birlikte 109 milyon TL, 2018 yılı için ise 3 milyon 500 bin TL'si tarım sektörü, 116 milyon 500 bin TL'si imalat-gıda sanayii sektörüne ait olmak üzere 120 milyon TL yatırım ödenegi tefrik edilmiştir.

Sayın Başkan, sayın üyeler; TÜRKŞEKER, pazarlama stratejisini; şeker için güvenlik stoklarını muhafaza ederek ve pazar göstergelerini dikkate alarak, 4634 sayılı Şeker Kanunu kapsamında pazarlama yılı itibariyle belirlenen A kotası şekerine göre belirlemekte, üretilen şekerin piyasa şartları dâhilinde satılabilmesi için; indirimsiz peşin, vadeli, indirimli vadeli, indirimli peşin ve benzeri satış usulleriyle yürürlükte olan mevzuat ve üretim maliyeti de göz önünde bulundurularak pazarlama yöntemlerini uygulamıştır, kullanmaktadır.

Özel şeker fabrikaları şeker satış fiyatlarını genellikle TÜRKŞEKER'in fiyatlarına göre belirlemektedir. Şirketimizin A kotası şeker stokları tüketilemediği takdirde, vadeli, indirimli ve indirimli-vadeli gibi değişik pazarlama teknikleri kullanmak suretiyle yeni pazarlama yılına en az stokla girilmesi yönünde her zaman çaba sarf edilmektedir.

Pancardan şeker üreten şirketlerin, üretim kotalarına göre A kotası üretimleri, güvenlik stoku olarak bulundurmaları gereken B kotası şekerleri, sözleşmeli C şekerleri üretimleri ile kota fazlası oluşan C şekerleri, C şekerinin ne kadarının doğrudan ihr+aç edildiği ya da Dahilde İşleme Rejimi (DİR) kapsamında şekerlerin stok miktarları ile NBŞ üreten şirketlerin kotaları, üretimleri ve satış miktarlarının denetimlerinin, 4634 sayılı Şeker Kanunu, bu kanunla ilgili yönetmelikler ve diğer mevzuat hükümlerine göre etkin ve düzenli bir şekilde yapılması sektör açısından son derece önemlidir.

Sayın Başkan, sayın üyeler; şirketimizin faaliyetlerinin değerlendirilmesi ile sorunların tartışılmasına önemli bir fırsat olan bu toplantıya teşrif eden tüm yetkililere yaptıkları katkılardan dolayı teşekkür eder, yüce Komisyonuza şahsım ve Türkiye Şeker Fabrikaları AŞ'miz adına saygılar sunarım. Arz ederim efendim.

BAŞKAN – Şimdi önerilerin görüşülmesine başlıyoruz.

Kurumun 2015 yılından 4 önerisi, 2016 yılından da 4 önerisi bulunmaktadır. 2015 yılının 1 no'lu önerisi ile 2016 yılının 2 no'lu önerisi, 2015 yılının 2 no'lu önerisi ile 2016 yılının 1 no'lu önerisi ve 2015 yılının 3 no'lu önerisi ile 2016 yılının 3 no'lu önerisi aynı mahiyettedir. Bu sebeple önerileri birlikte görüşeceğiz.

Şimdi, 2015 yılının 1 no'lu önerisi ile aynı mahiyette olan 2016 yılının 2 no'lu önerisini okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ -

Öneri 1:

İnsan sağlığı açısından olumsuz etkileri olduğu bilinen yüksek yoğunluklu tatlandırıcıların kullanımının giderek yaygınlaştığı ve şeker sektörü açısından haksız rekabete yol açtığı dikkate alınarak ilaç sektöründe kullanımı dışında yüksek yoğunluklu tatlandırıcı ithalatına sınırlama getirilmesi için alınan önlemlerin dikkatle izlenmesi ve yüksek yoğunluklu tatlandırıcıların ithaline sınırlama getirilmesi konusunda ilgili merciler nezdinde girişimlerde bulunulması,

BAŞKAN – Yanıt için buyurun.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SELİM YÜCEL - Yüksek yoğunluklu tatlandırıcıların (YYT) ithalinin sınırlandırılması ile ilgili söz konusu hususlar, 15/10/2015 tarih ve 9985 sayılı yazımızla Türkiye Cumhuriyeti Ekonomi Bakanlığına, 15/10/2015 tarih ve 10006 sayılı yazımızla Türkiye Cumhuriyeti Şeker Kurumuna iletilmiştir. Mezkur öneri ayrıca; 20/10/2016 tarih ve 9150 sayılı yazımızla Türkiye Cumhuriyeti Şeker Kurumuna, 21/10/2016 tarih ve 9198 sayılı yazımızla Türkiye Cumhuriyeti Ekonomi Bakanlığına ve 21/10/2016 tarih ve 9199 sayılı yazımızla Türkiye Cumhuriyeti Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığına iletilerek girişimde bulunulmuştur.

Türkiye Cumhuriyeti Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı 14/11/2016 tarih ve 98592 sayılı yazısıyla; Türkiye Cumhuriyeti Şeker Kurumunca Katkı Maddeleri Yönetmeliği ve ilgili diğer mevzuata aykırı YYT kullanıldığı tespit edilen işletmelerin bildirildiği, buna istinaden il müdürlüklerinin denetim ve kontrol için talimatlandırıldığı, bilgi sahibi olunan üreticiler varsa bildirilmesi hâlinde il/ilçe müdürlüklerinin mevzuat çerçevesinde resmî kontrol yapmak üzere talimatlandırılacağı bildirilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Şeker Kurumu 03/11/2016 tarih ve E.2563 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığına muhatap yazısında; şirketimizin önerisinden bahsederek “Türkiye piyasasında içecek, tatlı ve birçok gıda ürününde YYT kullanılmakta olduğu, bu ürünlerin genelde pancar şekeri kullanılan gıdalara göre daha ucuza satıldığı, diyabetik hastalara yönelik ürünler dışında beyaz şekerin kullanıldığı hemen her tür üründe YYT kullanımının mümkün olduğu belirtilerek şeker sektörünün pazar payını düşürdüğü değerlendirilmiş ve YYT kullanımının sınırlandırılması için çözüm önerilerine ihtiyaçları bulunduğunu belirtmiştir. Bu yazı ekinde yer alan bilgilerden Türkiye Cumhuriyeti Ekonomi Bakanlığının Türkiye Cumhuriyeti Şeker Kurumuna muhatap 28/01/2016 tarih ve 10829 sayılı yazısında 2016/1 sayılı İthalat Tebliği’ne göre YYT’lerin ithal edilme amacına uygun kullanımının takibi, sonuçlarının değerlendirilmesi ve ilgili kurumların bildirilmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemekle Türkiye Cumhuriyeti Şeker Kurumunun yetkilendirildiği, bu sebeple YYT kullanımının sınırlandırılmasının bu çerçevede değerlendirilmesinin uygun olacağı belirtilmiştir.

24 Aralık 2017 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’yle Türkiye Cumhuriyeti Şeker Kurumu kapatılarak görev, yetki ve sorumlulukları Türkiye Cumhuriyeti Tarım ve Orman Bakanlığına devredildiğinden öneride yer alan hususlar 24/09/2018 tarih, E.70044 sayılı yazımızla Türkiye Cumhuriyeti Tarım ve Orman Bakanlığı Şeker Dairesi Başkanlığına iletilmiştir. Şeker Dairesinin en son bu başkanlığının 17/11/2018 tarih ve E33850-51 sayılı yazısında Ticaret Bakanlığının 2018-1 sayılı İthalat Tebliği gereğince düzenlediği uygunluk belgesiyle ithal edilen yüksek yoğunluklu tatlandırıcıların kullanım amaçlarına uygun ithal edilip edilmedikleri ile birlikte “Gıda Amaçlı Uygun Belgesi” kapsamında ithal edilen yüksek yoğunluklu tatlandırıcıların nihai üreticilere ulaşıncaya değin sürecini Yüksek Yoğunluklu Tatlandırıcı İthalatı İçin Uygunluk Belgesi Düzenlenmesi ve İzlenmesine İlişkin Tebliğ kapsamında izlemekte olduğunu; öte yandan, yüksek yoğunluklu tatlandırıcıları mamullerinde kullanan nihai üreticilerin Türk Gıda Kodeksi Gıda Katkı Maddeleri Yönetmeliği’ne uyum bakımından da 81 ilde teşkilatı bulunan bakanlık tarafından denetlenmekte olduğunu bildirmiştir.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Öneri üzerinde söz almak isteyen sayın üyemiz var mı?

Sayın Sertel, buyurun.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Hoş geldiniz öncelikle.

Burada Sayıştayın çok net bir ifadesi var. Bu yüksek yoğunluklu tatlandırıcının insan sağlığı açısından olumsuz etkileri olduğunu söylüyor. Bu olumsuz etkilere baktığımızda bunun içinde stres, glikoz intolerans, insülin direnci, tip 2 diyabet, şişmanlık, hipertansiyon, kardiyovasküler hastalıklara neden olduğu gibi çoklu organ yetmezliklerine ve gözde görme engellemelerine kadar birçok konuda yüksek yoğunluklu tatlandırıcıların yol açtığı sıkıntılar var.

Burada Sayıştayın sorusu çok net ama verilen yanıt yuvarlanmış; yani burada hâlâ bu mısır şurubundan früktoz olarak, nişasta bazlı şeker olarak anılan yüksek yoğunluklu tatlandırıcının Türkiye’de kullanımının genel müdür tarafından ifadesinde yüzde 5 rakamını duydum. Geçmiş dönemlerde, biliyorsunuz, 2001 yılında bir yasa çıkmıştı, o yasada Bakanlar Kurulu kararına kadar yüzde 10 olarak bu yüksek tatlandırıcıların ithalatı söz konusuydu. Daha sonra Bakanlar Kurulu bir karar aldı, bunu yüzde 50 artırarak yüzde 15’e çıkardı. Elbette bunun yüzde 5’e düşürülmesi çok önemli ama Avrupa Birliği ülkelerinde bu oranın yüzde 2 civarında bir kota olarak bulunduğunu, yani yüzde 2’nin üzerinde bir nişasta bazlı şeker, yüksek yoğunluklu tatlandırıcı kullanılmadığını, Almanya’da bu oranın 0,50 ile 0,90 arasında olduğunu göz önüne alırsak Türkiye’de bu tatlandırıcıların kullanılmasının insan sağlığı üzerindeki etkisinin giderek arttığını söylemek isterim.

Burada tabii, Şeker Kurumundan bu iş çıkıyor; Bakanlığa bağlı işte Şeker Dairesi Başkanlığına gitti. Bunu denetleyecek olan işte, Orman ve Tarım Bakanlığı ve bu daire. Ama nasıl denetleyecek, piyasada nasıl kullanılıyor, onun denetimiyle ilgili ne KİT Komisyonunun ne de burada soru önergesiyle bizim talep ettiğimiz sorulara yanıt almak çok uzun sürdüğü için bunun ucu açık bir yola doğru gittiğini görüyorum. Zaten siz de verdiğiniz yanıtta çok açık ve net söylüyorsunuz, genelde pancar şekeri kullanılan gıdalara göre daha ucuza satıldığı için diyabetik hastalara yönelik ürünler dışında beyaz şekerin kullanıldığı fakat yüksek yoğunluklu tatlandırıcının neredeyse birçok üründe kullanıldığını ifade ediyorsunuz.

Şimdi, halkımız zaten ekonomik sıkıntı içerisinde ve piyasada satılan ucuz mamullere, ucuz şekere yöneliyor. Dolayısıyla, bunun yoksul kesimin sağlığıyla ilgili direkt birebir ilgisi var ve yoksullar hastalığa doğru birebir sevk ediliyorlar.

Şimdi, biz burada ancak önerilerimizi ve temennilerimizi söyleyebiliriz çünkü biz Türkiye’deki yaşam standardının Avrupa ülkeleri bazında yükselmesini, özellikle sağlık konusunda insanlarımıza bile bile, göz göre göre onların sağlığını bozucu maddelerin, gıda maddelerinin verilmesini ve piyasaya sürülmesini ve ithal edilmesini hiç doğru bulmadığımızı bir kez daha ifade etmek istiyorum. Bunu tabii, diğer gıda ürünlerinde de görüyoruz, yani organik ürünler yerine genetiğiyle oynanmış ürünlerin ithalatında halkın kanser olma riskinin çok daha yüksek olduğu bir Türkiye’de yaşadığımız gerçeği var.

Buradan iktidarın yetkililerine yani öncelikle Bakanlığa seslenmek istiyorum: Biz hiç olmazsa, Avrupa Birliğine girme iddiasında olan bir ülke olarak Avrupa Birliği standartlarında yüksek yoğunluklu tatlandırıcı kullanma noktasında bunun yüzde 2’ye çekilmesi noktasındaki önerimi söylemek istiyorum ve bu konuda buradan Şeker Kurumunun da aracılığıyla Şeker Dairesi Başkanlığına sesleniyorum.

Tabii, burada asıl sıkıntının pancar üretimine yönelik azalmanın yani Türkiye’de sağlıklı şeker üretimine yönelik destek olması gerekirken, işte, Eskişehir’de doğmuş, büyümüş bir insan olarak, Eskişehir’deki şeker fabrikasında oraya götürülen binlerce ton, on binlerce ton üretilmiş, köylünün ürettiği şeker pancarından sağlıklı bir ürün alınması gerekirken şeker fabrikalarını yok pahasına satmanın getireceği sonuçların ileriki yıllarda daha ağır sonuçlara yol açacağını ve her şeyin ucuzuna kaçan halkın şeker pancarından üretilen şekerle buluşamayacağı noktasında da bir tehlikeyi gördüğümü belirtmek istiyorum.

Bu konudaki yanıtlarınızın çok net ve açıklayıcı ve halk sağlığına yönelik cevaplar olmasını beklerdim.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Serter.

Buyurun Sayın Yaşar.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

TÜRKŞEKER'in değerli yöneticileri, sizler de hoş geldiniz.

Tabii, bu öneride özellikle yüksek yoğunluklu şekerin tüketimini bir türlü istediğimiz normlara çekemediğimiz takdirde -daha işin başında özellikle ucuz gıdalarda bunların çok yoğun şekilde kullanıldığını zaten Sayın Serter ifade etti- bunların kullanılmasıyla beraber... Farkındaysanız biz hastane ziyaretleri açısından, kullanılan antibiyotikler üzerinden baktığınız zaman Avrupa'nın çok üzerindeyiz; yani, neticede işin başında tedbir almadığımız zaman, sağlıklı gıdalar üretmediğimiz zaman bunun bedeli hastanelerde veya da ilaç sektöründe çok net ödediğimiz ortada. Tabii, iktidarımız, hasta sayılarının artmasını istiyor son dönemde yapılan hastanelerin bedellerinin ödenmesi için çünkü hizmet garantileri var. Bundan ziyade, mümkün olduğunca daha işin başında bu tedbirlerin alınmasında ben ciddi fayda görüyorum. Özellikle şeker fabrikalarının kapatılması, satılması ki sunumda da söyledim ama ben bunu geneli üzerinde konuşacağım, işte nelere mal olduğunu hep beraber görüyoruz.

Gıda sektörü stratejik bir sektördür yani Savunma Bakanlığına ne kadar önem veriyor isek özellikle yerli üretime, gıda sektörüne de aynı önemi vermemiz gerektiğini ilerleyen yıllarda inşallah bunun bedelini acı olarak ödeyerek görmemiş oluruz. Dolayısıyla, bu cevap şahsen beni tatmin eden bir cevap değil. İşte, Şeker Kurumu, TÜRKŞEKER'di, oraya gitti buraya geldi, o yazdı, bu cevap verdi derken aradan 2015 yılı şu an biz 2018 yılındayız ve bu üç yıl içerisinde bile hâlâ tatminkâr bir şeyin ortaya çıkmaması dolayısıyla bizi üzüyor. Avrupa standartlarında, biz de aynen Almanya gibi 0,50'ler, 2'nin altındaki rakamları önümüzdeki dönemde görürüz diye ümit ediyorum.

Teşekkür ederim Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yaşar.

Buyurun Sayın Peköz.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Sayın Başkan, sayın yetkililer hoş geldiniz.

Arkadaşlarımız parça parça dile getiriyor ama ben de bir kez daha dile getirmek istiyorum. Avrupa ülkelerinde genel olarak nişasta bazlı şeker kullanımı 0,5 ile 1,5 arasında değişiyor. Bizim ülkemizde şu anda arkadaşlarımız yüzde 5 olarak sınırlandırıldığını söylediler ama son zamanlarda denetimsizlik nedeniyle bu oranın aslında tam da uygulanmadığı uzmanlarca dile getiriliyor.

Avrupa ülkeleri arasında şeker pancarında şeker üretimi için yüzde 14 ile üçüncü sıradayız. Fransa 3 milyon ton, Almanya 2 milyon 800 bin tonla gelirken, Türkiye yüzde 14 ile üçüncü sırada yer alıyor. Nişasta bazlı şekerde ise Türkiye, 265 bin ton ile Avrupa birincisi durumunda; Avrupa'da nadiren birinci olduğumuz şeylerden bir tanesi nişasta bazlı şeker olmuş oluyor böylece. Fransa hiç üretim yapmıyor, Almanya ise yıllık sadece 56 bin üretiyor. Söylediğim gibi, denetimin olmaması nedeniyle son yıllarda bu oranın çok daha arttığı uzmanlarca ifade ediliyor.

Şeker fabrikalarının özelleştirilmesiyle ilgili bir rapor hazırlanıyor, bu rapor da Cargill şirketine hazırlattırılıyor. Cargill, Türkiye'deki nişasta bazlı şekeri üreten firmalardan, yüzde 90'ını üreten firma ki Türkiye'deki şeker fabrikalarının durumuyla ilgili bir rapor düzenleyebilir; böyle de bir garabetle karşı karşıyayız.

Ayrıca, bu nişasta bazlı şekerin özellikle toplum sağlığına zararlı olduğu, obeziteye, kalp hastalıklarına, karaciğer yağlanması sebebiyet verdiği ve kanser gibi hastalıkları da tetikleyici olduğu uzmanlarca dile getiriliyor. Bu nedenle bu oranın ya sıfırlanması ya da en düşük düzeylere çekilmesi toplum sağlığı açısından çok daha önem arz ediyor. Dolayısıyla bakanlığın da bu konularda yoğun bir çaba içerisinde olması gerekirken tam tersi şeker fabrikalarının özelleştirilmesi ve özelleştirilen fabrikaların da istenen düzeyde çalıştırılmaması nedeniyle hem üretici mağdur olmakta hem Türkiye katma değerden olmaktadır.

Örneğin, otomotiv sektörü Türkiye’de ihracatı en yüksek olan sektörlerden bir tanesidir ve 500 milyon dolar civarında bir katma değer yaratmaktadır net olarak oysaki şeker fabrikaları düzenli çalıştıklarında hem çok sayıda çiftçi, köylü bundan yararlanabilmekte, çalışma alanlarında bulunabilmekte hem tarım alanları boş kalmaktan kurtulmakta hem de otomotiv sektörünün çok daha üzerinde bir oranda katma değer yaratmaktadır.

Onun için, bakanlığın açıklamalarının, Genel Müdürlüğün açıklamalarının tatmin edici olmadığını düşünüyorum. Geneli üzerinde değerlendirmelerim olacak; şu anda bu kadarıyla yetinmek istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Peköz.

Evet, soruları, öneriyle değerlendirmeleri aldınız. Sayın Genel Müdürüm, bununla ilgili sözlü olarak da yanıt verebilirsiniz, yazılı da verebilirsiniz; takdir sizin.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜRÜ ERGÜN YILDIZ – Biz teşekkür ederiz; zaten bizim de bildiğimiz önerileri için teşekkür ederiz.

BAŞKAN – O zaman, daha böyle tatminkâr, daha detaylı olarak yazılı olarak üyelerimize yanıt verirsiniz seviniriz.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜRÜ ERGÜN YILDIZ – Yazılı olarak veririz tabii ki.

BAŞKAN – Ayrıca, bu önerinin içeriği, yüksek yoğunluklu tatlandırıcılarla ilgili bir öneriydi. Okuduğum kadarıyla, bildiğim kadarıyla nişasta bazlı şekerle ilgili çok fazla, çok değil, hiçbir konu yoktu burada ama onunla birlikte genel bir değerlendirmeyi yazılı olarak verebilirsiniz, tamam mı Sayın Genel Müdürüm?

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜRÜ ERGÜN YILDIZ – Tamam Sayın Başkan.

BAŞKAN – Peki.

Bu konuyla ilgili Sayıştayın önerisini alalım.

SAYIŞTAŞ TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, 2014 yılında 273 bin 143 ton beyaz şeker eşdeğeri 2 bin 566 ton ithal edilmiş, yüksek yoğunluklu tatlandırıcı, 2015 yılında da 2 bin 528 ton. Yani 1 kilogramı 7 bin kilogram beyaz şekerle eşdeğer bir ürün; dolayısıyla, şeker sayılmıyor, vergisi düşük. Gıda sektöründe kullanılıyor, kullananlar da kurallara uymadan kullandıkları için sağlığını tehdit ediyor.

Önemine binaen bu konunun bir gelişme sağlanıncaya kadar gündemde kalmasının uygun olduğunu düşünüyoruz efendim.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Önerinin gündemde kalmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, 2015 yılının 2 no.'lu önerisi ile aynı mahiyette olan 2016 yılının 1 no.'lu önerisini okutuyorum.

Öneri 2:

TÜRKŞEKER'in stoklarında kalan A kotası şekerin bir sonraki pazarlama döneminin stoklarından düşülmesi ya da C şeker olarak satılması zorunda kalınması sebebiyle uğradığı mağduriyetin giderilmesi amacıyla 4634 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinde yapılacak düzenleme ile Avrupa Birliği Şeker Rejiminde olduğu gibi, bir sonraki pazarlama yılına devreden A kotası şekerin, şirketlerin talebi hâlinde o pazarlama yılının üretiminden sayılmasının hüküm altına alınması ve bundan dolayı meydana gelecek kota kaybının önlenmesi,

Aynı Kanun'un 9'uncu maddesinde yapılacak düzenlemeyle de imalatçı-ihracatçı firmaların ihtiyaç duydukları şekerin yurt içinden temini için sektörde yer alan şirketlerin kotaları dikkate alınarak C şeker tedarikinin hakkaniyet ölçüsünde paylaştırılması hususlarında yetkili ve ilgili kuruluşlar nezdinde girişimlerde bulunulması.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Genel Müdüřüm yanıt için.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SELİM YÜCEL – Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına 8/4/2013 tarihinde (1/763) esas numarasıyla gönderilen Şeker Kanunu Tasarısı'nda pazarlama yılı sonu A şeker stokunun üretimden sayılması şeklinde düzenleme yapılmış ancak söz konusu kanun tasarısı yasalaşmadığından hükümsüz olmuş, herhangi bir değişiklik yapılmadan Türkiye Cumhuriyeti Şeker Kurumu tarafından Türkiye Cumhuriyeti Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına tekrar gönderilmiştir.

İmalatçı-ihracatçı firmaların şeker ihtiyacının yurt içinden temini için Şeker Kanunu'nda düzenleme yapılması önerisi 27/10/2014 tarih, 12234 sayılı yazımızla Şeker Kurumuna iletilmiştir. Bu yazımız üzerine Şeker Kurumunca 2015-2016 pazarlama yılından başlanmak üzere şirketlerin A kotalarının yüzde 5'i oranında C pancarı üretilmesi önerilmiş, ileriki pazarlama yıllarında bu oranın C şeker arz ve talep durumuna göre gözden geçirilmesi kararlaştırılmıştır.

9/4/2016 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan yönetmelik değişikliklerinde de “Kurul tarafından gerekli görülmesi hâlinde dünya borsa fiyatları, iç fiyatlar, arz-talep dengesi, spekülâtif etkiler ve diğer ilgili hususlar dikkate alınarak ihracata yönelik olarak A kotasının belirli bir oranında olmak üzere şirketlerin C şeker üretimini sağlamak için sözleşmeli olarak C pancarı üretimine yönelik tedbirler alınabilir.” hükmüne yer verilmiştir.

Şeker Kurumu 24 Aralık 2017 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle kapatılmış ve mevzuatta “Şeker Kurumuna ve Şeker Kuruluna yapılmış olan atıflar Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığına yapılmış sayılır.” hükmüne Şeker Kurumunun yetkileri T.C. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığına devredilmiştir.

T.C. Şeker Kurumunun görev ve yetkileri Türkiye Cumhuriyeti Tarım ve Orman Bakanlığına devredildiğinden öneride yer alan hususlar 24/9/2018 tarihli yazımızla tekrar Türkiye Cumhuriyeti Tarım ve Orman Bakanlığı Şeker Dairesi Başkanlığına iletilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Tarım ve Orman Bakanlığının Şeker Dairesi Başkanlığının 15/11/2018 tarihli yazısında...

BAŞKAN – Şu anda son günceli okuyorsunuz, değil mi?

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SELİM YÜCEL – Evet efendim. Bu yazı dağıtıldıktan sonra yani 15/11'de geldiği için bu verilen cevabı da okuyorum.

BAŞKAN – Tamam, peki.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SELİM YÜCEL - ...
Türkiye Cumhuriyeti Sayıştay Başkanlığınca düzenlenen raporda yer alan bu hususların mevzuat değişikliği çalışmalarında dikkate alınacağını bildirmişlerdir.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Öneri üzerinde söz almak isteyen üyemiz var mı? Yok.

Sayıştayın öneriyle ilgili görüşünü alalım.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Öncesinde bir dakika bir açıklama yapmama izin verir misiniz efendim.

BAŞKAN – Tabii, tabii.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Kısaca bir özet yapacağım.

BAŞKAN – Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Türkiye Şeker Fabrikaları AŞ ve bağlı ortaklıkları, Özelleştirme Yüksek Kurulunun 2000 tarih, 92 sayılı Kararı’yla özelleştirme kapsamına, 2007 tarih, 57 sayılı Kararı’yla da özelleştirme programına alınmıştır. Şirkete bağlı 25 fabrikanın bugüne kadar özelleştirme çalışmaları da tamamlanamamıştır. Bu süreçte özelleştirileceği gerekçesiyle şeker fabrikalarının yapılması gereken yatırımları ve personel alımları yapılamamış, Alpullu, Çarşamba, Susurluk, Kars, Ağrı, Uşak, Malatya, Elâzığ Şeker Fabrikaları gibi bazı fabrikalar da düşük kapasitelerle çalıştırılmaya devam edilmiş. Şeker şirketinden kaynaklanmayan bütün bu nedenlerle maliyetler yüksek gerçekleşmiş. TÜRKŞEKER’de oluşan yüksek maliyet aynı zamanda piyasa fiyatlarının da yüksek oluşmasına neden olmuş, TÜRKŞEKER yüksek maliyetlerle elde ettiği şekerini satamazken daha düşük maliyetlerle şeker üreten özel sektör TÜRKŞEKER’in fiyatlarından biraz daha ucuza satış yaparak yüksek kârlar elde etmiştir. TÜRKŞEKER ise ürettiği şekerini satamamış, yüksek stok miktarıyla karşı karşıya kalmıştır.

Dâhilde işleme rejimi kapsamında...

BAŞKAN – Bunlar önerilerinizde yok mu, yazmadınız mı da raporunuza burada bir sunuş yapıyorsunuz?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Başkanım, iki paragraf.

BAŞKAN – Ama anladım da yani bunlar değerlendirmelerinizde yok mu Değerli Üyemiz?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Bu hâliyle yok Sayın Başkan.

BAŞKAN – Ama o zaman yazacaktınız, bu hâliyle yazacaktınız. Şimdi burada sunuş yapıyorsunuz.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Başkanım, raporumuzda 15-20 sayfa yer alan bir konuyu kısaca özetlemek istedim.

BAŞKAN – İyi ama sunuş yapıyorsunuz.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sonuca gelmiştim efendim.

BAŞKAN – Tamam, sonuca gel.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, şeker stoku elimizde kalınca iki şeyle karşı karşıya kalıyoruz; ya bunu bir sonraki kotadan düşeceğiz veya ucuz fiyatla C şekerini olarak satacağız.

BAŞKAN – Tamam.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – C şekerinin mahiyeti şu efendim: Şeker kullanarak şeker üretip ihraç eden firmaların dünyada rekabetlerini koruyabilmek için ucuz şeker sağlıyoruz. Dışarıdan ithal edilmesinin şeker sektörünü olumsuz olarak etkilediği düşünülüyor.

Şimdi, TÜRKŞEKER şirketinin elinde kalan stoklar C şekerini olarak satılmak zorunda kalıyor. Bu da zararlarına neden oluyor. Örneğin 2014 yılında dönem zararının 194 milyon lirasının yani 197 lira...

BAŞKAN – Bakın, Değerli Sayıştay Üyemiz, bunları raporunuza yazacaksınız.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Raporumuzda var efendim, ben sadece...

BAŞKAN – E, raporunuzda varsa niye burada tekrar... Ya “Gündemde kalacak.” diyeceksiniz ya “İzlenecek.” diyeceksiniz, bize o kadar görüşünüzü verin, bitsin gitsin.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Sayın Başkanım, açıklasın, ne sakıncası var?

BAŞKAN – Tamam, açıklıyor zaten, izin verdik.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Başkanım, bir yanlış anlaşılma var.

BAŞKAN – Ama sunuş hâline geldi, sayın vekillerimiz gibi açıklama, değerlendirme ve öneri hâline geldi.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Bu konu çok önemli Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, bir yanlış anlaşılma var. Bu yanlış anlaşılmaya dikkat çekmek için raporumuzdan bir özet yaptım.

BAŞKAN – Tamam, raporda varsa...

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – 2014 yılında 197 milyon lira zarar eden şirketin 197 milyon liralık zararının 194 milyon lirasının da C şekerinden kaynaklandığı anlaşılıyor.

BAŞKAN – Tamam.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Şimdi, biz C şekerinden kaynaklanan yükün sadece şeker şirketinin üzerinde kalmaması gerektiğini, üreten şirketlerin ürettikleri kotaları oranında bunun paylaşılması gerektiğini önerimizde belirtmişiz fakat uygulama -şu söyleyeceğimi söylemek için, Sayın Başkanım, bu özetlemeyi yaptım- bu yükün üretici üzerinde kalması şeklinde anlaşılmış. Bu bir yanlış anlaşılma. C şekerinin yükünün şeker üreten şeker şirketlerinin kotaları nispetinde bu yüke ortak olmaları şeklindedir. Zira bunun çifti üzerinde kalması hem doğru değildir hem mümkün değildir çünkü şeker şirketleri bu üretimlerini yapamamaktadırlar. Dolayısıyla bu konunun önemini binaen raporumuzda da belirttiğimiz şekilde de anlaşarak izlemeye kalmasının uygun olacağını düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Bunu yeni yönetime gelen Sayın Yönetim Kurulu Başkanımız, Değerli Genel Müdürümüzle bizzat, bire bir tekrar görüşüyorsunuz, anlatıyorsunuz. Tamam...

Teşekkür ediyorum.

Önerinin izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, 2015 yılının 3 no.lu önerisiyle aynı mahiyette olan 2016 yılının 3 no.lu önerisini okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Öneri 3-

Mülkiyeti Türkiye Şeker Fabrikaları AŞ'ye ait olan ve Özelleştirme Yüksek Kurulunun Kütahya Şeker Fabrikası AŞ'deki kamu hisselerinin satışını onaylayan kararında yer almayan 112.907 metrekare arsanın, malikinin yazılı beyanı veya kesinleşmiş mahkeme kararı olmadan, alıcının talebi üzerine ve Türk Medeni Kanunu hükümlerine uyulmadan Kütahya Şeker Fabrikası AŞ adına yapılan tescil işleminin iptali konusunda yürümekte olan yargı sürecinin takip edilmesi.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, buyurun yanıt için.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SELİM YÜCEL - İşlemi yapan Kütahya Tapu Müdürü Adil Altuğ hakkında Kütahya 1. Asliye Ceza Mahkemesinde açılan görevi kötüye kullanma davasıyla ilgili olarak anılan mahkemece verilen sanığın görevi ihmal suçunu işlediğine dair karar Yargıtayca bozulmuş, bozmaya uyularak sanık hakkında her ne kadar atılı suçtan cezalandırılması için kamu davası açılmış ise de kovuşturma şartının gerçekleşmeyeceğinin anlaşılması sebebiyle Ceza Muhakemesi Kanunu 223/8'inci maddesi uyarınca açılan kamu davasının düşürülmesine karar verilmiş, söz konusu karar temyiz edilmiş olup, Yargıtay 5. Ceza Dairesinin 14/4/2015 tarih ve E.2015/5433 K.2015/10354 sayılı Kararı'yla onanmıştır.

Alim Işık tarafından Kütahya İli Merkez İlçe Gaybiefendi Mahallesi 39'uncu pafta 232 ada I parselde kayıtlı taşınmazın tapuda Türkiye Şeker Fabrikaları Anonim Şirketi adına olan mülkiyet kaydının tashihi tescil suretiyle Kütahya Şeker AŞ adına değiştirilmesine ilişkin işlemin iptali istemiyle Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü aleyhine Eskişehir 2. İdare Mahkemesinin 2015/49 E. sayılı dosyası ile dava açılmış, mahkemenin 10/12/2015 tarih, 2015/49 E. 2015/1308 K. sayılı kararı ile Türkiye Şeker Fabrikaları AŞ adına olan mülkiyet kaydının tashihi tescil suretiyle Kütahya Şeker Fabrikası AŞ adına değiştirilmesine ilişkin 20/5/2005 tarih ve 3130 yevmiye numaralı tapu kaydı düzeltme işleminin iptaline karar verilmiş, karar Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yürütmeyi durdurma talepli olarak temyiz edilmiş, dosya Danıştay 10. Dairesinin 4/4/2017 tarih 2016/995 E. 2017/1885 K. sayılı kararında, davacının dava konusu işlemi öğrenme tarihinin tam olarak tespit edilmesi, tescil işleminin yolsuz olup olmadığıyla birlikte özelleştirme mevzuatı açısından da incelenmesi sonucunda bir karar verilmesi gerekirken eksik inceleme nedeniyle karar bozulmuş, davacı tarafından karar düzeltme yoluna başvurulmuştur.

Öneri doğrultusunda dava şirket yönetimince yakinen takip edilmekte olup Eskişehir 2. İdare Mahkemesinin 2015/49 E. 2015/1308 K. sayılı kararına karşı Kütahya Şeker Fabrikasının yürütmeyi durdurma talepli temyiz başvurusu Danıştay 10. Hukuk Dairesinin 2017/1885 no.lu kararıyla kabul edilerek Mahkeme kararının bozulması üzerine davacı tarafca karar düzeltme yoluna başvurulmuş olup Danıştay 10. Dairesinin 2017/4014 E. sayısında inceleme sırasında beklemektedir.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Öneri üzerinde söz almak isteyen üyemiz var mı?

Sayın Yaşar, buyurun.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Sayın Başkanım, sonuçlar 2005 yılı tarihi itibarıyla. Bugünkü son durum nedir? Bu davada bir gelişme olmuş mudur?

İkincisi de bu arazi üzerinde herhangi bir yapılaşma söz konusu mudur, ilk günkü hâlini muhafaza etmekte midir? Sayın Genel Müdürüm bununla ilgili açıklayıcı bir bilgi verirse memnun olurum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Yaşar.

Sayın Genel Müdürüm, buyurun.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜRÜ ERGÜN YILDIZ – Efendim, buna yazılı olarak detaylı cevap verelim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayıştayın öneriyle ilgili görüşünü alalım.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, sonuç alınıncaya kadar KİT Komisyonunun gündeminde kalmasının uygun olacağını düşünüyoruz. Bugüne de bu nedenle geldi.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN – Yani konu yargıda olduğu için, devam ettiği için süreç... Peki.

Önerinin gündemde kalmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, 2015 yılının 4 no.lu genel önerisini okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – 4-Sayıştay raporunda yer alan diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SELİM YÜCEL – Raporun ilgili bölümlerinde yer alan diğer öneriler ve tavsiyeler de yerine getirilecektir.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın üyeler, diğer öneri ve tavsiyelerden görüşülmesini talep ettiğiniz öneri var mı?

Buyurun Sayın Yavuzyılmaz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayın Genel Müdür, değerli yönetim kurulu üyeleri; Komisyonumuza hoş geldiniz.

2 no.lu öneride “Kamu kaynaklarının verimli kullanılması ve rekabetin sağlanması konusunda azami özenin gösterilmesi.” diyor. Yanıt genel çerçevede bir yanıt olmuş, aslında burada işaret edilmek istenen noktaya pek temas edilmemiş. Bu noktada biraz daha detayından hareketle soru çünkü böyle on tane kelimeden oluşan bir soru ama altı tabii Sayıştay raporunda daha dolu. “4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun temel ilkeler başlıklı 5’inci maddesinde idareler bu kanuna göre yapılacak ihalelerde saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetiminin ihtiyaçlarına uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludurlar.” denilerek idarelerin ihale yaparken uymaları gereken temel ilkeler hüküm altına alınmıştır. Söz konusu pancar tohumu alımı ihalelerinin önceki yılları incelendiğinde son üç ihaleye tek isteklinin teklif verdiği ve ihalenin o istekli üzerine kaldığı tespit edilmiştir.

Devamında deniliyor ki: “Daha önceki yıllardaki şeker şirketi ve serbest piyasadan temin edilerek ekilen tohum miktarı ve ekim alanları mukayese edildiğinde yıllara göre değişiklik göstermekle birlikte yaklaşık yüzde 45 civarında tohumun üreticiler tarafından serbest piyasadan temin edildiği tespit edilmiştir. Dünyada ve ülkemizde çok sayıda tohum firmasının bulunmasına rağmen anılan ihaleye tek isteklinin katılmasının nedeninin araştırılarak teknik ve idari şartnamenin ihaleye katılımı engelleyip engellemediği hususunun piyasadan bağımsız bilimsel araştırma kurumlarından ya da üniversitelerin

ilgili bölümlerinden görüş alınarak teknik ve idari şartnamenin yeniden hazırlanması ya da rekabeti engelleyen maddeler varsa bu maddelerin teknik şartnameden çıkartılarak hazırlanmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.”

Sayıştay burada açık ve net “Tek bir firmanın ihaleye sürekli girip bunu sürekli almasında bir gariplik var. Hani bunu tam olarak da ben size ifade edemiyorum. Eğer şartname tek bir firmayı işaret edecek şekilde ise veya bir şekilde o eşit rekabet koşullarını bozucu bazı girişimlerde bulunarak bu ihaleyi alıyorsa bunu tespit edin, düzeltin.” diyor.

Sizin verdiğiniz uzun yanıtın konuyla ilgili sadece şu kısmını bulabildim: “Şirketimizce açılan şeker pancarı tohumluk ihalesine Şeker Enstitüsünün son üç yılda Çorum, Eskişehir, Iğın ve Kırşehir’de yürüttüğü deneme sonuçlarına göre üretim izni almış veya tescil edilmiş çeşitler arasından belirlenen kriterleri sağlayan firmalar girebilmektedir. Belirlenen kriterlere uygun tohum çeşidi üreten ve ihaleye katılabilecek olan birçok firma bulunmaktadır.” Yani yanıtın içinde soruyla ilgili, Sayıştayın işaret ettiği kısım ile ilgili sadece burası var. Burası da takdir edersiniz ki sorunun cevabı değil. O yüzden ben açık ve net olarak sorayım: Her ne kadar biz serbest piyasa ekonomisinde ihaleler belirli kurallara tabi olarak firmalara açık olsa da diğer firmaların neden bu ihalelere girmedikleri konusundaki analizinizi, sizden raporunuzu rica ediyorum.

Aynı zamanda, buradan hareketle de şunu sormak istiyorum: Sayın Genel Müdür yaptığı sunuşta şöyle söyledi, dedi ki: “TÜRKŞEKER hâlen 12 şeker fabrikası (devri gerçekleşmeyen 4 fabrikayla 16 şeker fabrikası)” Bu 4 fabrika hangisidir, neden devirleri gerçekleşmemiştir? Bu 4 fabrika hangisidir, neden devirleri gerçekleşmemiştir? Ben yaptığım araştırmalarda 11 şeker fabrikası üzerinden çalışıyordum, burada 12 ifade edilmiş. Onun için bunların sizden ben aynı zamanda isimlerini rica edeceğim ve konunun bu boyutu itibarıyla özellikle ihalelere bu şekilde tek firmanın girmesi, ihaleyi sürekli olarak son üç yıl boyunca alması, şeker fabrikalarının özelleştirilirken yine buna benzer rekabet koşullarını sarsacak bazı uygulamaların yapıldığından şüphe edilmesinin iddiasından hareketle Doğu Yiyecek ve İçecek AŞ’ye Bor Şeker Fabrikasının özelleştirilme kapsamıyla devrinden yani bu firmaya devrinden sadece bir gün sonra bu firmanın DSL İnşaat Sanayi ve Ticaret AŞ’ye devrinin yapılması noktasında da yine aynı buna benzer Sayıştay raporundaki bir garip değişik, acayip bir uygulama var. Geneli üzerinde bu konuya değineceğim. Yani bu bağlamda ihalelerde bir soru işareti var. O yüzden bu nedenle sizden bu noktada açıklık getirmenizi talep ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yavuzyılmaz.

Sayın Genel Müdürüm, buna da detaylı olarak, sayın milletvekilimizin sormuş olduğu öneri...

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜRÜ ERGÜN YILDIZ – Sayın Başkan, yazılı olarak verelim.

BAŞKAN – Evet, yazılı olarak verelim bütün üyelerimize, sadece sayın vekilimize değil, tüm üyelerimize.

Teşekkür ediyorum.

Şimdi 2016 yılının önerilerinin görüşülmesine geçiyoruz.

2016 yılının 1, 2 ve 3 no.lu önerilerini görüşmüştük.

Bu sebeple 4’üncü öneriye geçiyoruz.

4 no.lu genel öneriyi okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Öneri 4 –

Sayıştay raporunda yer alan diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Evet, Sayın Genel Müdür, buyurun.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SELİM YÜCEL – Raporun ilgili bölümlerinde yer alan diğer öneriler ve tavsiyeler de yerine getirilecektir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyen... Kabul edilmiştir.

Sayın üyeler, diğer öneri ve tavsiyelerden görüşülmesini talep ettiğiniz öneri var mı? Yok.

Önerilerin görüşmeleri tamamlanmıştır.

Şimdi geneli üzerinde görüşmelere geçiyoruz.

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mustafa Savaş'ın, yazılı cevap verilmesi gereken konuların cevaplarının Komisyon tutanaklarının TBMM "web" sayfasında yayınlanmasından itibaren on beş gün içinde Komisyon Başkanlığına iletilebileceğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN - Sayın Genel Müdürüm, sayın üyelerimizce sorulan sorulardan yazılı olarak yanıt verilmesini gerektiren konularla ilgili cevaplarınızı tutanaklarının Türkiye Büyük Millet Meclisi web sayfasında yayınlanmasından itibaren on beş gün içerisinde bütün üyelerimize Komisyon Başkanlığımız aracılığıyla iletebilirsiniz. Bu konuda tüm üyelerimiz ve ben Başkan olarak hassasız. On beş günlük süre içerisinde lütfen bunları buraya gönderin.

II.-KONU(Devam)

A)GÖRÜŞMELER(Devam)

1.- Türkiye Şeker Fabrikaları Anonim Şirketi Genel Müdürlüğünün 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri(Devam)

BAŞKAN - Şimdi de geneli üzerinde söz almak isteyen üyelerimize söz vereceğim.

Buyurun Sayın Kara.

ESİN KARA (Konya) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Genel Müdürümüz, yönetim kurulunun değerli üyeleri; aramıza hoş geldiniz.

Biz her zaman için Sayıştay raporlarının denetimini yaparken Sayıştayımızın denetimlerini genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine uygun olarak ve Vergi Usul Kanunu ve vergi hükümlerine uygun olarak denetlediğini düşünerek bilanço ve gelir tablosunun doğruluğuna inanarak burada sizinle birlikte denetim faaliyetlerimizi yürütüyoruz. Burada benim bir şey dikkatimi çekti Sayıştayın 2015 ve 2016 yılı bilançolarında. Biliyorsunuz, bize bilançolar, 2015 yılı faaliyet raporu verilirken denetim raporunda 2014-2015 yılı karşılaştırmalı gelir tablosu ve bilançosu, 2016 yılında ise 2015 ve 2016 yılının bilanço ve gelir tablosunu görüyoruz. Yalnız 2016 yılına bakarsanız 2015 yılının gelir tablosunu göreceksiniz. Yani gelen varlıklar kısmı, bilançonun aktif kısmında döner varlıklar kısmı yani ilk sayfası sadece 2014-2015'i veriyor. 2016 verileri ne Sayıştay raporunda var ne de sizin bize göndermiş olduğunuz sunumlarda var, 2014-2015 aynısı tekrarlanmış. Bu nedenden dolayı şu an ben sanki 2015'i değerlendiriyormuş gibi soracağım. Sizden 2016 yılının dönen varlıklar, bilançonun aktif kalemindeki dönen varlıklar grubunu da rica ediyorum.

Şimdi, 2015 yılına baktığımız zaman bilançomuzun aktif kısmında şüpheli ticari alacaklar görüyorum ve şüpheli diğer alacaklar. Bu rakamlar nedir? 20 milyon 322 bin 566 şüpheli ticari alacağımız var, 3 milyon 667 bin 760 TL şüpheli diğer alacağımız var ve bunların karşılıklarına bakarsanız yüzde 100 karşılık ayrılmış. Tek düzen muhasebe hesap planına göre ya da genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine göre herhangi bir teminatı var mıdır ki yüzde 100 biz bunlara karşılık ayırdık? Yani bir senet, bir ipotek, herhangi bir alacağımız var da yüzde 40, yüzde 60'ını karşılıyor da niye tamamına yüzde 100 karşılık ayırdık? Herhangi bir teminatları var mıdır? Bu şüpheli alacaklarımızın detayları nelerden oluşuyor?

Diğer bir dikkatimi çeken konu -2016 elimde olmadığı için söylüyorum- 2016 yılından devreden KDV 36 milyon 753 iken 2015 yılında 4 milyon 548'e çıktı. Cirolara baktığım zaman yaklaşık aynı tutarda. Bu devreden KDV'de bayağı bir azalma var. Bunun nedeni ne olabilir diye soruyorum.

Diğer bir şey sayım tesellüm noksanları görüyorum bilançomuzda. Sayım tesellüm noksanları neden kaynaklanmaktadır, herhangi bir personel hatası mı vardır? İlgililere bu konuyla ilgili herhangi bir rücu yapılmış mıdır?

Yine, bilançomuzda kısa vadeli yabancı kaynaklar grubunda personele borçlar görüyorum. Bunlar 2016 yılının on ikinci ayında tahakkuk etmiş olan personel ücretleri olup da ocak ayının ilk beş günü içerisinde İş Kanunu'na göre ödenecek olan ücretler midir yoksa ödemediklerimiz midir? Çünkü 164'üncü sayfayı açıyorum, orada Sayıştayımızın yazmış olduğu şu: "Yıl sonu itibarıyla bu hesapta görülen 401 bin TL'nin tamamı mevzuat gereği tahakkuku yapılmasına rağmen ödenmeyen mesai, vardiya, ücret, toplu iş sözleşmesi ve benzeri gibi nedenlerden doğan personel ve stajyer öğrencilere olan borçlarımızdır." deniliyor. Bunun detayını merak ediyorum.

Yine gelir tablomuzda olağan dışı giderlerle ilgili bir kalem var. 2016 yılı gelir tablomuzda olağan dışı gider ve zararlar 194 milyon 146.363 TL'dir. Ben bunun detayına baktığım zaman -Sayıştay raporumuzda sayfa 176- diyor ki: "Bu hesapta yer alan 87.571 TL şirketin önceki hesap dönemlerinde gerçekleşen ancak çeşitli nedenlerle ilgili dönemlerinde tahakkuk yapılamadığından cari dönemde muhasebeleştirilen gider ve zararlara aittir." Muhasebenin temel kavramları gereğince ilgili giderler ilgili dönemde tahakkuk ettirilir. "Çeşitli nedenlerle" deniliyor ya, ben o çeşitli nedenlerin detayını istiyorum, yazılı olarak verirseniz...

Teşekkür ederim.

İyi çalışmalar diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Kara.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜRÜ ERGÜN YILDIZ – Teşekkür ederiz.

Yazılı olarak cevap vereceğiz.

BAŞKAN – Zaten sayın vekillerimiz değerlendirmelerini yapacak, sorularını soracak, görüşlerini belirtecekler, nihayetinde toplu olarak size söz vereceğiz. Ondan sonra yazılı veya sözlü olarak orada konuşacağız.

Buyurun Sayın Sertel.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Evet, ben de madde madde sorularımı yönelteceğim, yazılı olarak yanıt verirseniz memnun olurum.

13 şeker fabrikası özelleştirildi. Özelleştirme sürecinden sonra kurumun personel yapısı ne oldu, mali yapısındaki son durum nedir?

Ben sizin kurumunuzu soruyorum.

Devri gerçekleşmeyen 4 fabrika hangileri, burada yaşanan sorunlar nelerdir, bunların devir işlemleri ne zaman gerçekleşecektir? Buna da ayrıntılı yanıt verirsiniz memnun olurum yani fabrika fabrika. Gerekçeleri farklıdır umarım.

Özelleştirilen fabrikalara üretimin devamlılığı açısından desteğiniz söz konusu oldu mu? İş bilmediği veya ekonomik sebeplerle özelleştirilen fabrikaların bazılarının kapanması gibi bir durum söz konusu mudur?

Özelleştirilen bazı fabrikalarda işten çıkarmalar olduğunu da biliyoruz, basına da yansıyor, zaman zaman işçilerin de sesleri bize kadar ulaşıyor. Bu işçilere işten çıkartılmayacaklarına ve iş yerlerinde kalacaklarına ilişkin sözler verilmişti. Bu niye tutulmadı? Bu işçilerle ilgili ne gibi adımlar atıldı? Bu konuda da açıklama bekliyorum.

Özelleştirilen fabrikaların hangilerinden, kaç işçi çıkarıldı? Yani fabrika, fabrika döküm olursa, bunda da memnun olurum?

Çıkarılan işçilerin özlük hakları mutlaka ödenmiştir. Kişi başına ortalamada ne kadar özlük hakkı aldı işçiler? Onu da öğrenmek isterim.

Özelleştirme sürecinde kaç kişi emekli edildi, kaç kişi kurumda kaldı, devam etti? Kuruma bağlı işletilen 12 fabrika da özelleştirilecek mi bu süreç içerisinde? Böyle bir planlamaya gitti mi? Özelleştirme İdaresiyle ilgili bu konuda yetkilisi varsa eğer ondan da bu konuda bir yanıt bekliyorum.

Pancar üreticileri isyan ediyor, Bursa’da, Çorum’da, Maraş’ta şeker pancarı toplanamıyor, toplanan da üreticinin elinde kalıyor, alım yapılamadığı için çiftçinin bir isyanı var. Buralarda ne gibi sorunlar yaşanıyor? Çözüm için neler yapıyorsunuz?

Ayrıca, maddeler görüşülürken bu yapay tatlandırıcılarla ilgili konuşma yapmıştım. Tabii, burada Bakanlığa bağlı yetkili de var. Eğer o yetkili de bize, sizden sonra, yani Şeker Kurumundan sonra, bu konudaki çalışmalarını hangi aşamaya getirdiler, yani denetlemeler ne durumda, Türkiye’de yüzde 5’in üzerinde olduğu iddiası gerçek midir bu kullanımın, buna ilişkin ne gibi denetlemeler yapılıyor, o konuda da bir açıklama istiyorum. Tabii, bu sizin kurumu direkt olarak bağlamıyor ama 2000’in başı, 2016 yılları arasında bu sizi bağlıyor. Ama, sonrası, Bakanlık yetkilisinden bir açıklama alırsam çok memnun olurum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Sertel.

Buyurun Sayın Yavuzylmaz.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Sayın Genel Müdür, öncelikle, biraz önce söz aldığınızda ifade etmiştim; pancar tohumu alımı ihalelerine, son üç ihalesine aynı firma girmişti, bu firmanın adını sizden istiyorum.

Şimdi, özellikle Sayıştayın önerilerine baktığımız zaman, önerilerde şöyle ifadeler de dikkat çekiyor, bir örnek vermek istiyorum: “Yetişmiş personel ve bütçe imkânlarının yetersizliği sebebiyle faaliyetlerini görev tanımı çerçevesinde yürütme imkânı kalmayan Şeker Enstitüsünün...” şeklinde bir ifade var. Yani, eğer yetişmiş personel bir kuruma vermezsek, bütçe de vermezsek o kurumun kendini geliştirmesi, kâr etmesi, verimlilik sağlaması da mümkün değil. Şu anda elimizde bulunan fabrikalarla ilgili hem yetişmiş personel hem de bütçe imkânları bakımından bir sıkıntı yaşayıp yaşamadığınızı, ilerleyen projeksiyonunuzda da bu elinizdeki fabrikaların özelleştirilme doğrultusundaki bir sürece mi sokulmasının planlandığını, analizleriniz doğrultusunda böyle bir sonuca mı gidildiğini, yoksa bu fabrikaların işletilmesinin, geliştirilmesinin planlanıp planlanmadığını kurumunuzca, sormak istiyorum.

Şimdi, Sayıştay yetkililerimiz biraz bu Komisyon toplantısında söz aldılar. Sayın Başkan da, Komisyon Başkanımız da bunun bir sunuma döndüğünden hareketle, aslında biraz sözlerini kısa bitirmelerine neden oldu ama bir Komisyon üyesi olarak söylüyorum ve tabii, bütün Komisyon üyelerinin bu konulara da hassasiyetle yaklaşması gerektiğine inanıyorum. Vurgulamaya çalıştığı, yani biraz da çırpınarak vurgulamaya çalıştığı konu çok önemli bir konu. Belki biz bu konuya daha fazla eğilmeliydik. O nedenle, Sayıştayın ifadesi itibarıyla, 197 milyonluk bir zararın 194 milyonunun sebebini anlatmaya çalıştı. Dolayısıyla, bu bakımdan tutanaklara da ifadelerinin geçmesini çok önemli buluyorum. Özellikle de bu konuya da eğilmemiz gerektiğine inanıyorum. Özellikle Şeker Kurumunun hem fabrikalarının hem sektörün çiftçisiyle birlikte ciddi anlamda zarar ettiği ve zarar etmesine dayanarak da özelleştirme kapsamına alındığı bu süreçte.

Evet, tabii, şöyle, sizin de dikkatinizi çekmiştir: Hem Komisyon üyelerince hem sizin sunumunuz itibarıyla bir türlü kurumunuzdaki fabrika sayısı tam olarak ifade edilemiyor. Kimi “11” diyor, kimi “12” diyor, kimi “13” diyor. Bunun nedeni, aslında, fabrikanın özelleştirme kapsamına alınması, sonra “delil” denen bir kavramın işin içine girmesi. Satıştan bahsetmiyorum. “Devretmek” kavramının işin içine girmesi, birdenbire konuyla olan muhatap firma sayısının da olağan dışı bir şekilde artmasıyla ilgili. Şimdi, yine Sayıştayın raporunda yer alan, özellikle birçok ihaleyi aynı firmanın alması, eşit rekabet koşullarının oluşturulmaması noktasında sanki bu eşit rekabet koşulları bazı firmaların da aleyhine sonuç doğuracağı için ve alamayacakları için ihaleyi o tarafa doğru yönlendirmenin bir yolu bulunmuş gibi. Şöyle ki: Doğuş Yiyecek İçecek, Bor Şeker Fabrikası’nı devralıyor, sermaye yapısı bunu devralmaya uygun, devralıyor, yaklaşık beş ay sonra da, kampanya süreleri tabii yaklaşıncaya, bir tepki oluşmaya başlıyor. Çünkü daha doğrusu şöyle: Özelleştirme İdaresinden ihaleyi alıyor, yani aslında devralıyor gibi ama aslında devralmıyor, yani böyle enteresan kavramlarla karşı karşıyayız. Daha sonra da anlaşılıyor ki konu irdelenince, Doğuş Yiyecek ve İçecek AŞ Bor Şeker Fabrikası’nı aslında Özelleştirme İdaresinden aldıktan hemen, bir gün sonra zaten devretmiş bir firmaya, devretmiş. Kavram bu. O yüzden, devretmenin ne demek olduğunu da, kurumunuzca anlamını, çerçevesini, ne ifade ettiğini ve etmediğini, kavramsal, sınırsal çerçevesinin açıklamasını sizden rica ediyorum. DSM İnşaat Sanayi ve Ticaret AŞ’ye devri için resmî kurumlara başvuru yaptığı öğrenilmiş bir gün sonra. Bu firmanın sermayesi de 100 bin TL, fabrikanın satın alım bedeli de 336 milyon. 336 milyon liralık bir fabrikayı 100 bin liralık sermayeli bir firmanın alması söz konusu. Yani, Bor Şeker Fabrikası’nda ihaleye hiç girmeyen bir firmaya devir gerçekleşmiş. Şimdi bu noktada ben de sormak istiyorum: Doğuş Gıda beş aydır devralmadığı Bor Şeker Fabrikası’nı devraldıktan bir gün sonra başka bir firmaya devretmiştir, satmıştır, artık siz hangi kavramı, nasıl tanımlıyorsunuz. Bu satış, firmaların şeker fabrikalarını üretmek için almadıklarını da aslında ortaya koymaktadır. Kurumunuz ve Özelleştirme İdaresi Başkanlığı bu satışa nasıl göz yummuştur? İhale şartnamesine göre Bor Şeker Fabrikası’nın ihalesine giren 3 firmadan 1’ine devredilmesi gerekirken Özelleştirme İdaresinin bu satışa göz yumarak 3 firmanın hazineye gelir kaydedilmesi gereken 12 milyon lirasını kurtarmış olduğu iddiaları doğru mudur? Doğruysa, tarafınızdan bir inceleme yapılmış mıdır, başlatılmış mıdır? Satışı gerçekleştirilen diğer fabrikalarda da, Bor Şeker Fabrikasında olduğu gibi, bir devir veya bir satış gerçekleşmiş midir? Satılan fabrikalardan hangileri satın alan firmalar tarafından devralınmıştır, hangilerinin devri yapılmamıştır? Devredilen fabrikalardan tekrar satılanlar veya devredilenler hangileridir? Fabrikaların sermaye yeterliliği olmayan firmalara satıldığı iddiaları biraz önce bahsettiğim bağlamda doğru mudur? Fabrikayı satın alan firmaların ertesi gün tekrar fabrikayı satmaları veya devretmeleri bu iddiaları bir ölçüde doğrulamakta mıdır? Açıkçası, bizler, şeker fabrikalarının bu kadar hızlı, bir noktada apar topar satılmak istenmesinin temel gerekçelerini, parametrelerini bilimsel olarak da sizden istiyoruz. Özellikle alınabilecek olup da alınmayan tedbirler var mıydı? Yetişmiş personel kadrolarıyla desteklemek

mümkünken, bütçe desteği vererek geliştirmek mümkünken, özellikle şeker noktasında dünyada da çok kritik ve stratejik bir üretim, bu noktadaki üretimi devlet tekelinde olabildiğince tutmaya gayret ederek bu stratejik ürünü de açıkçası Türkiye'nin gıda güvenliği bakımından da bizde olmasını sağlayarak böyle bir tedbir alıp geleceğe dair güvenle bakmamızı sağlamak mümkün müydü? Ve bu ihaleler yapılırken de bazı firmalarla anlaşarak, aslında firmaların da kendi isteklerinin bir ölçüde dışında, yani ihaleyi almaları sağlanıp daha sonra devir veya satışla bir başka firmaya aktarılması gibi bir yöntemin seçildiğiyle ilgili iddialar var. Kurumunuzca bu konulara açıklık getirilmesini, aynı zamanda Özelleştirme İdaresi Başkanlığı yetkilileri varsa da bu tip ihale sonuçlandıktan bir gün sonra bir başka firmaya devir veya satış ihaleye girmeyen bir firmaya yapılmasını nasıl açıkladıklarını ve açıklama getirdiklerini de kendilerinden burada sözlü ve daha sonra yazılı olarak mümkünse vermelerini rica ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz Sayın Yavuzılmaz.

Buyurun Sayın Yaşar.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Teşekkür ediyorum Değerli Başkanım.

Türkiye'de şeker sektörü şeker pancarı tarımından başlayarak şekerin nihai tüketiciye ulaştığı hat üzerinde birçok kişi ve işletmenin geçim sağladığı büyük bir ekosistem özelliği göstermektedir.

Şeker piyasasında ana oyuncu olan ve şeker pancarı işleyen TÜRKŞEKER'in 10.255 çalışanı, 25 şeker fabrikası, 5 makine fabrikası, 1 elektromekanik aygıtlar fabrikası, 1 tohum fabrikası ve AR-GE çalışmaları yapan bir şeker enstitüsü bulunmaktadır. Özelleştirme İdaresi Başkanlığının 21 Şubat 2018 tarih ve 30339 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan ilanına göre, TÜRKŞEKER'e ait 14 fabrikanın; Bor, Kırşehir, Yozgat, Erzincan, Erzurum, Iğın, Kastamonu, Turhal, Afyon, Alpullu, Burdur, Elbistan, Muş, Nisan 2018'de satılacağı duyurulmuştur. Bu satış kararı alınırken de Özelleştirme Yüksek Kurulunun 12'nci ayın 20'si 2000 tarih, 2000/92 sayılı Kararı'yla TÜRKŞEKER özelleştirme programı kapsamına alınmıştır. Gerekçesi de aynen şu: Kamunun mal ve hizmet üretimindeki payının azaltılması yönünde izlenen politikalar neticesinde, yıllar itibarıyla, kamunun, KİT'lerin ülke ekonomisi içerisindeki payının azaldığını belirtmekte, Ekim 2017 tarihi itibarıyla yine Kanun Hükmünde Kararname kapsamında faaliyet gösteren 19 KİT özelleştirme programına alınmıştır. Yani, burada, ülkenin ne kadar sıkıntıları var ki iş gele gele şeker fabrikalarına mı geldi diye düşünüyoruz. Gerçekten şeker fabrikaları zarar ettiği için mi, yoksa ekonomik nedenlerden dolayı mı satılmıştır veya da işletim sisteminde bir arıza mı var, devlet artık bunları işletmekten âciz duruma mı gelmiştir?

Bu özelleştirme yöntemi halka arz yöntemiyle yapılabilir miydi? Yine, bildiğimiz kadarıyla, Avrupa ülkelerinde bu tür çiftçiyle direkt alakalı olan şirketler kooperatif tabanlı yönetim modellerine sahip. Milletlin sahip olduğu şeker fabrikalarının yine milletin sahip olduğu kooperatiflere satılması acaba mümkün olamaz mıydı?

Bildiğiniz gibi, şeker fabrikaları direkt halka dokunan işletmeler, üreticiye direkt dokunan işletmeler, bütün milletvekili arkadaşlarımızın da ifade ettiği gibi, bugün Elbistan'da, işte, pancarın yarısı karın altında kalmış, özel sektör alacak mı, almayacak mı, günde kaç ton alacak, doğru düzgün bir programları yok, verdikleri bir iş programı da yok, dolayısıyla üreticilerin bu, özellikle özelleştirmesi yapılan fabrikalarda çok ciddi problemleri var. Bizim bir deneyimimiz daha var. Özellikle Anadolu'da özelleştirilen fabrikalar maalesef amaçlarına çok fazla hizmet etmedi. Mesela SEKA. Biz bu fabrikaları özelleştirdik, hiçbiri şu an çalışmıyor. Sümerbankların tüm arazileri değerlendirildi, çalışan Sümerbank fabrikaları da yok. Et Balık Kurumlarının durumu da ortada. Görünen o ki, bu şeker fabrikaları her ne

kadar beş yıl süreyle çalışma zorunluluğu, istihdam sorumluluğu olsa bile, daha birinci günden devredilen fabrikaları görüyoruz, şu an satılan fabrikaların birçoğunda, mesela Turhal Şeker Fabrikası'nda işçiler fabrikanın önünde eylem yapıyorlar. Yine, aynı şekilde, Yozgat'taki şeker fabrikasının önünde işçilerin eylemi var. Yani Çarşamba'yı söylemiyorum, Çarşamba'nın önünde bir tane bekçi var, fabrika da şu an çalışmıyor. İşte, orada da bir miktar üretici de Suluova...

ATILA SERTEL (İzmir) – Çarşamba'yı sel aldı.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Evet, Çarşamba'yı sel aldı. Bilmiyorum, Kemal Ağabey'in herhâlde haberi yok.

Yani bu fabrikalar öyle kolay kolay yapılan fabrikalar değil. Bunları biraz da stratejik düşünmek lazım.

Yine bu çerçevede, ülkemizde şeker fabrikalarının kurulmasının ana hedefi ülkemizin şeker ihtiyacının karşılanması, ilaveten, tarıma dayalı yerel ekonomileri ve çiftçileri kalkındırmaktır. TÜRKŞEKER 3,6 milyar TL'lik net satış değerleriyle Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşları arasında İSO 500 listesinde 2016 yılında 21'inci sırada, kamu işletmeleri sırasında EÜAŞ Elektrik Üretim AŞ'den sonra da 2'nci sırada yer almıştır.

Türkiye şeker piyasasında bu kapsamda da büyüme devam etmiştir. TÜİK sanayi istatistiklerine göre, şeker pancarı ve şeker kamışı şekerleriyle yan ürünlerin toplam üretim değeri 2006-2016 döneminde 3,3 milyar TL'den 7 milyar TL'ye yükselmiştir. Üretimdeki artışa uyumlu şekilde şeker fabrikalarında AR-GE ve makine üretim yeteneklerinin de katkısıyla dekar başına verimlilik de 4 tonlardan yüzde 50 artışla 6 tonlara yükselmiştir. Görüleceği üzere, ne üretimde ne verimlilikte bir sorun olduğunu söylemek güçtür. Burada özelleştirmenin ne amaçla yapıldığını anlamakta zorlanıyoruz.

TÜRKŞEKER fabrikalarının yerel ekonomilere etkisi göz ardı edilmemelidir. Bu fabrikalar salt işletme olarak görülmemeli, birer bölgesel kalkınma projesi olarak görülmelidir. Son dönemde devlet, sosyal politikalar kapsamında dağıttığı milyarlarca TL'lik kaynaklarla karşılaştırıldığında, üreten çiftçilerimizin tek üretim birimleri bu fabrikalar olan ilçelerimiz, illerimiz için önemini daha da fazla orta yere koymaktadır.

2017 yılı itibarıyla bu 14 fabrikanın yerel ekonomilere katkısının 775 milyon dolar düzeyinde olduğu tahmin edilmektedir. 2018 rakamları da 887,6 milyona ulaşabileceğini göstermektedir.

Fabrikaların faaliyette bulunduğu 14 ilin ekonomik yapısı incelendiğinde, bu 14 fabrikanın yerel ekonomiler içinde önemli bir paya sahip olduğunu görmek mümkün. Sadece gelişmiş bölgede Kırklareli fabrikası var. Diğer fabrikaların tamamı gelişmekte olan ilçelerimizin ekonomisine çok ciddi katkılar sağlayan fabrikalarımızdır. Dolayısıyla, biz özellikle şeker fabrikalarının bu kapsamda özelleştirilmesine karşıyız. İnşallah bir gün iktidara gelirse de bu fabrikaların tekrar devletleştirilmesi yönünde adımları tez elden atacağız.

Bunu aynı şekilde fındıkta da görmek mümkün. Ne hikmetse, bu özelleştirmelerimizin arkasından hep yabancı şirketler çıkıyor. Nasıl fındığın arkasından bir tane firma şu an fındık üretiminin önemli bir kısmını satın alıyorsa, biz ha bire nihai üründen, ihracattan bahsediyoruz, diyoruz ki: “Ham madde olarak bunu ihraç etmeyelim, işte, işleyerek ihraç edelim.” derken, ham madde kaynaklarımızı da yabancı şirketlere bir bir teslim ediyoruz. Yine burada da nişasta bazlı şeker olsun, yüksek yoğunluklu tatlandırıcılar olsun, arkasına baktığınız zaman hep yabancı şirketleri görüyoruz. Ne hikmetse, bize Balkanlar'dan hep soğuk geliyor. Amerika'dan da özelleştirmesi yapılan şirketlerin arkasından global

şirketler çıkıyor. İşte, bunlardan bir tanesi, arkadaşlarımızın ifade ettiği gibi, Cargill, NBS'nin yüzde 99'unu onlar üretiyorlar. Yani, sonuç itibarıyla, millî değerlerimizi, cumhuriyetle eş değer olan bu tesislerimizi şu veya bu şekilde tek tek kaybediyoruz.

Diğer yandan, Türkiye'de ekonominin öneminin yanı sıra, şeker fabrikaları, cumhuriyet dönemi sanayileşme politikalarının da bir ürünüdür. Türkiye'nin ilk şeker fabrikası Alpulu Şeker Fabrikası genç cumhuriyetin en önemli başarılarından. Şeker fabrikaları Atatürk'ün projesidir. Bu nedenle, şeker fabrikalarının sadece ekonomik değil, cumhuriyetimiz ve ülkemiz için manevi kıymeti de büyüktür. Bu fabrikaların kapanmasıyla, pancar şekeri ekosistemini oluşturan üreticiler, pancar şekeri ve yan ürünleri bu fabrikalarda çalışan işçiler, yerel ekonomiler ve bu fabrikalara hizmet veren makine fabrikaları, AR-GE birimleri zarar görecektir. Bu fabrikaların kapanması Türkiye'de pancar ekonomisini çökertmek anlamına gelecektir.

Türkiye'de şeker dış ticareti incelendiğinde, yerli üreticinin nasıl zor durumda bırakıldığı verilerde açıkça görülmektedir. Türkiye'de üretici, Hükûmetin yanlış fiyat politikaları neticesinde yabancı ülke üreticileri karşısında ezdirilmiştir. 2014 yılına kadar şekerin TL kilogramı Türkiye'deki üretim fiyatları ile ithalat fiyatı arasında denge gözetilirken 2015 yılından itibaren yanlış ithalat politikaları neticesinde ithalat fiyatı yüzde 38,2 aşağı düşürülmüş, dünyada üretimi yedinci sırada olan Türkiye ithalatçı durumuna düşürülmüştür.

Son olarak şunu söylemek istiyorum: Bu şeker fabrikaları bir an önce kontrol altında tutulmalı, eğer bunlar da beş yıllık verdikleri zaman dilimi içerisinde taahhütlerini yerine getirmediği takdirde, TÜRKŞEKER Kurumunun bunların gözü üzerinde olması lazım. Verdikleri taahhütleri yerine getirmedikleri takdirde, bundan önceki örneklerde de görüldüğü gibi, daha fazla üreticiyi mağdur etmeden gerektiğinde bu işe de el koymalıdır, devamında eğer bu arkadaşların bu konularla ilgili, özellikle üretimle ilgili sıkıntıları varsa, bizim Türkşekerin dünya kadar deneyimi var, birikimi var, bu konuda da yönlendirici olmalıdır. Özellikle çiftçilerimizin mağduriyetine yönelik, buradan, Elbistan'daki arkadaşlarımız özellikle belirtiyorlar: "Bizim şu an, yaklaşık 100 bin ton civarında ürünümüz karın altında, ne olacağına dair hiçbir fikrimiz yok, bu konuyla ilgili bizi aydınlatır mısınız?" diyorlar.

Ve aynı şekilde, Çarşamba Ovası ne için var? Yani bu ülkenin ovaları ne için var? Lütfen bu tür gıda güvenliği açısından olayı değerlendirdiğiniz zaman, koskoca Çarşamba Ovası boş, Çarşamba Fabrikası'nın kapısında da bir tane bekleme durumu.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Kemal Ağabey bunu da bilmez.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Kemal Ağabey bunu biliyordur diye düşünüyorum ama fazla da şey yapmayalım.

Amma ümit ediyoruz ki, Çarşamba Ovası, bir an önce, üreticisi, çiftçisi, pancar üreticileri, fabrikanın çalıştığını, bacasının tüttüğünü görür, orada da bu istihdamlar sağlanır. Ümit ediyoruz ki, bu KİT Komisyonu toplantısından sonra, Elbistan Şeker Fabrikasını alan arkadaşlarımız ve diğer fabrikaları satın alan arkadaşlarımız da üreticilerimize bir miktar kulak verirler, onların mağduriyetlerini giderirler diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Yaşar.

Buyurun Sayın Peköz.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Bazı konular vardır ki, bir dokun bin ah işit konulardır, bu şeker meselesi de biraz öyle açıkçası.

Cumhuriyetin ilk yıllarında sanayileşmeyle birlikte ve stratejik bir ürün olarak şeker değerlendirildiği için şeker fabrikaları kurulmuş ve işletmeye açılmıştır. Ancak ve ihalelerle ilgili sorunlar gündeme geldiğinde, hep böyle olumsuz şeyler çağrışım yapıyor bizde. Elbistan Şeker Fabrikası ve Elbistan Ovası'nda, Afşin'de üretilen şeker pancarı ile Malatya Şeker Fabrikası arasında bir bağ vardı. Benim çocukluğumda Elbistan'da üretilen şeker pancarının tümü fabrikada işlenemezdi, fabrikanın kapasitesi yetmezdi, Malatya'ya kamyonlar üzerinden kamyonlarla taşınır, orada işlenirdi. Biz de çoğu zaman, Malatya'ya gideceğimiz zaman o kamyonların üzerinde seyahat ederdik. O nedenle benim aklıma doğrusu biraz da onlar geldi. Dolayısıyla, Malatya Şeker Fabrikası'yla birlikte 4 tane şeker fabrikası özelleştirildiğinde, 500 milyon Türk lirasına özelleştirildi. 2010 yılında Malatya Şeker Fabrikası'nın ödediği emlak vergisi emsal alındığında, sadece Malatya Şeker Fabrikasının aracısının 540 milyon lira değerinde olduğu daha sonra tespit edildi. Ama bununla ilgili neler yapıldı, neler yapılmadı, doğrusu bilmiyorum.

Şimdi, şeker pancarı bütün Türkiye için çok önemli ama özellikle Kars, Ağrı, Muş, Van ve Erzurum için çok daha hayati çünkü sadece şeker pancarı üreticileriyle ilgili değil, hayvancılıkla da ilgili bir stratejik konum olduğu için o bakımdan da çok önemli. Onun için bu tür sektörler dile getirilirken, hepsinin, her şeyin hesaplanması, dolayısıyla yan ürünlerle birlikte biraz dikkate alınması gerekir diye düşünüyorum.

Şimdi, bu şeker pancarı ekimiyle ilgili kota, bildiğiniz gibi, 2001 yılındaki ekonomik kriz sırasında IMF'den destek istendiğinde, para istendiğinde öne sürdüğü şartlardan bir tanesiydi ve kota uygulaması 2001 yılı itibarıyla başladı. Dolayısıyla, şunu öncelikle bir sormak istiyorum: 2001 yılında ne kadarlık bir alanda ekim yapılıyordu, yıllar itibarıyla ne kadar oldu ve 2018 yılında ne kadarlık alanda üretim yapıyor, 2001 yılında kaç kişi şeker pancarı üretimiyle ilgiliydi, 2018'de kaç kişi şeker pancarı üretimiyle ilgilidir, ilgileniyor diye öğrenmek istiyorum, birincisi bu.

İkincisi: Biraz önce ihalelerden söz ettik, arkadaşlarımız da söz etti. Zaman zaman bize yansıyan konularla ilgili biz sorular soruyoruz. Ama muhalefet milletvekillerine çoğunlukla cevap verilmediği için sizler aracılığıyla bu konuyu, Bor Şeker Fabrikası'yla ilgili şeyi bir kez daha gündeme getireyim derli toplu yapmaya çalıştığım açıklamamla. Niğde Bor Şeker Fabrikası Özelleştirme Yüksek Kurulu tarafından 6 Nisan 2018 tarihinde yapılan ihaleyle 336 milyon liraya Doğu Yıycek ve İçecek Üretim Sanayi Ticaret AŞ'ye satılmış. Fabrika satımının üzerinden beş ay geçtikten sonra devralınmış, daha önce alınması gerekirken ve hemen ertesi gün, 20 Eylül 2018 tarihinde Bor Şeker Anonim Şirketi'ne devredilmiştir. Bor Şeker Anonim Şirketi Ticaret Sicil Gazetesi'ne göre 13 Eylül 2018'de, yani devralındıktan bir hafta önce kurulmuş bir şirket. Doğu Gıda Grubu ile DSL İnşaat AŞ'nin ortaklığıyla kurulmuştur. Sermayesini de, biraz önce arkadaşımız ifade etti, 100 bin lira. Basında yer alan iddialara göre, Bor Şeker Fabrikası'nı devralan Bor Şeker Anonim Şirketi'ni imtiyazlı A grubu hissesi yüzde 49 paya sahip olan DSL İnşaat'a aittir. Doğu Gıda'nın yüzde 1 payı bulunmasına rağmen şirkette bir söz hakkı bulunmamaktadır. Bu, normalde, hayatın normal akışına uygun bir davranış biçimi değildir, şirketleri yöneten arkadaşlarımız bilirler.

Bu bağlamda şunları söylemek istiyorum: Basında yer alan ve yukarıda bahsi geçen iddiaların doğruluk payını öğrenmek istiyorum. Basında yer alan firmaların şeker fabrikalarını üretmek için almadıkları ortaya çıktı, dolayısıyla el değiştirmeler bu nedenle yapıyor gibi iddialar var. Bu konudaki düşüncenizi de öğrenmek istiyorum. Fabrikanın değerinin firmaların ihale teminatı olan 12 milyon lirayı kurtarmak için yapıldığı iddiaları var çünkü normalde bu paranın hazineye devredilmesi gerekirdi. Özelleştirme Yüksek Kurulunun şartnamesine göre, birinci alıcı tarafından alıcı işlemleri gerçekleştirilmediyse ihale en yüksek teklifi veren firmaya verilir. Doğu Gıda Grubu, Bor Şeker

Fabrikası'nı gerekli sürede devralmamasına rağmen neden ihale en yüksek teklifi veren ikinci firmaya verilmemiştir. İhale şartnamesine göre, yükümlülüklerini yerine getirmeyen firmaların geçici teminatları yakılarak hazineye gelir kaydedilmesi gerekirken bu sorumluluk neden yerine getirilmemiştir?

Bor Şeker Fabrikası'nın devrinden hemen sonra, bir hafta önce kurulmuş olan bir ortaklığa devredilmesi ihale şartnamesine uygun mudur?

Özelleştirme ihaleleri yapılan kurumların fabrikaları hemen devralmaması sebebiyle üretim süreçleri olumsuz etkilenmiştir diye bir düşüncem var. Bu konuyla ilgili bir önlem alınmış mıdır? Yoksa aynı şekilde üretimsizlik devam etmekte midir?

Bir de, Elbistan Şeker Fabrikası'na bir kez daha değinmek istiyorum. Basında çıkan haberlere, üreticilerin basına verdiği demeçlere bakılırsa, 140 bin ton şeker şu anda kar altındadır. Yapılan uyarılara rağmen ancak bunun 10 bin tonu toplanabilmiş, çıkarılabilmiş ama 140 bin tonu, dünkü ifadelere göre, hâlâ kar altındadır. Ne kadar zamanda, nasıl bir şekilde bunların çıkarılacağı ve fabrikaya iletileceği, fabrikanın da bunları alırken zamanında alıp alamayacağı işleyip işleyemeyeceği konusunda bir netlik yoktur. Bu konularla ilgili ayrıntılı bir bilgilendirme yaparsanız sevinirim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Peköz.

Buyurun Sayın Zeybek.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) - Teşekkür ediyorum Değerli Başkanım.

Tabii, bugün Türkiye'de topraklarımızın çoğunluk miktarını, bir şekilde önemsedığımız, üretimini yaptığımız ve millî sermayemiz olan, millî üretimimiz olan şekerî konuşuyoruz, şeker fabrikalarının yönetimini ve şeker üretimini konuşuyoruz.

Türkiye geçen yıllarda iki yıl, 2017'nin sonu, 2018'in başında şeker fabrikalarının satılmaması için büyük uğraş verdi çünkü millî ekonominin millî üretimle yönetilmesi gerektiğini ve dışa bağımlı sektör hâlinde çıkarılan şekerin yeniden çocuklarımıza, torunlarımıza, geleceğimize, halkımıza gerçek tadyla yedirilmesi, mısır şurubu şekerinden vazgeçilip ve ülkemizin bu tatlandırıcılarının şekerle buluşturulması için şeker pancarının önemine, şeker üretiminin cumhuriyet tarihinde çok önem verildiğini görüyoruz. Ama ne yazık ki geçen yıl çok uğraşmamıza rağmen 13 şeker fabrikasının satışı ve şu anda belli yani sayısını fazla bilemediğimiz çünkü devletin işleyişinde hangi şeker fabrikasının teslim alındığı, hangisinin alınmadığı bir şekilde şeffaf olması gerekirken yani gizli tutulan, gizli belgelerle aldı verdi yapılan bir devlet yönetiminde, Hükûmet yönetiminde bunların doğru olmadığından şu anda arkadaşlarımız bahsediyor. Biri diyor ki 11 fabrika satıldı, bir arkadaşımız diyor ki 13 fabrika; Şeker Kurumu diyor ki 12 fabrika... Şimdi, bir netlik olması lazım burada. Yani biz bu kadar net olabilen, sayısal durumu belli olan bir fabrikanın kaçının satıldığı, kaçının alındığını, kaçının durumunun ne olduğunu bilmiyorsak bizde bir sorun var demektir. Hele hele şurada Türkiye'nin yönetiminde büyük rol oynadığını zannettiğimiz Türkiye Büyük Millet Meclisi ki aslında baypas edilen bir Türkiye Büyük Millet Meclisinin de var olduğunu biliyoruz ama yine de bunları konuşmak zorundayız. Ben Şeker Fabrikası yönetimine özellikle diyorum ki geçen yıl satılan şeker fabrikalarının kaç net olarak tüm finansmanlarıyla parası ödenip teslim edildiği, ödenmeyen finansmanlarının ne kadar olduğu ve kaçının şu anda muallakta durduğunu ve bu muallaklığı, şeker fabrikalarının neden teslim edilemediğini, neden ihale edildiğini ve neden parasının alınmadığını sormak istiyorum.

Tabii, 2001 yılında Türkiye'de mısır şurubu kotası getirildi yüzde 10 olarak. Bu daha sonra mevcut AK PARTİ hükûmetleri zamanında yüzde 15'e çıkarıldı ve bu kotayla belki de yüzde 50'lere kadar Bakanlar Kurulunca bunun çıkarılabileceğine hükmetti. Geçen yılki şeker fabrikalarının satılmasında

bizim de çok büyük uğraş verdiğimiz ve bu mısır şurubu şeker tatlandırıcısına son verilmesi için mücadele ettiğimiz, çocuklarımızın geleceğini bir şekilde kararttığı ve bunun duruşunda da buradaki Komisyon toplantılarında bu uğraşlarımızla bu şeker kotasının şeker fabrikalarının satılmasıyla ele alınırken yüzde 5'e indirildiği sözü verilmişti. Acaba geçen sene, burada Şeker Fabrikaları Genel Müdürüne, yöneticilerine sormak istiyorum onların bu işte daha etkin rol ve bilgi sahibi olduklarını düşünerek: Bu geçen sene yüzde 5 diye mısır şurubunun şekerle birlikte Türkiye'de gerçekçi rakamlarıyla ne kadar kullanıldı, bunu biliyor musunuz, bunu sormak istiyorum ve bunun bir şekilde tarafınızdan bilgilendirilmesi, piyasadaki mısır şurubu şekerin ne kadar kullandırıldığından, siz bundan bilgi sahibi misiniz?

Şimdi, tabii, değerli dostum, değerli ağabeyim Bedri Bey de Çarşamba Şeker Fabrikasını tabii ki ikide bir soruyor. Çarşamba'yı geçmişte gerçekten sel felaketleriyle o Yeşilirmak'ın bir şekilde kontrolünün olmaması, barajların olmadığı dönemlerde tabii ki Çarşamba Ovası'nı sel alıyordu ama şu anda Çarşamba Ovası orada yapılan barajlar nedeniyle sel almaktan kurtulmuştur ve yani Yeşilirmak'ın bittiği yer de iyi bir tarımın elde edildiği bir yer.

Ve şeker fabrikalarından en son kurulan fabrikalarından biri de Çarşamba Şeker Fabrikası. Çarşamba Şeker Fabrikası 1990'larda kurulduğu zaman tabii o bölgede şeker pancarının ekimine büyük rol oynamıştı. Sinop bölgesiyle, o hatta Sinop'la Ordu bölgesini içine alan o bölgeyi ta ki Çorum bölgesini, Amasya bölgesine dayanan sınırlar içerisinde Çarşamba Şeker Fabrikasına şeker pancarının ekilebilir ve şeker pancarının daha yüksek kapasitede o bölgede oluşmasına neden olmuştu ama mevcut siyasal Hükûmet iktidara geldiği zaman ne hikmetse Çarşamba'yı ve Çarşamba Şeker Fabrikasını, Samsun'u cezalandırır duruma geldi. Çarşamba Şeker Fabrikasının çalışması durduruldu. Bafra'da, Çarşamba Ovası'nda, Sinop bölgesinde, Samsun'un iç bölgelerinde, Vezirköprü'sünde, Havza'sında, Ladik'inde, diğer tarafında Erbaa'da, Taşova'da yani o bölgeden Çarşamba Şeker Fabrikasına gelen şeker pancarının ekilmesi bir şekilde engellendi. Hâlbuki Samsun'un iç bölgelerinde ekilen şeker pancarının şeker oranının daha yüksek kapasite olduğu, daha verimli olduğu bilinirken neden bu fabrika çalışmaz duruma getirildi? Ben şu anda TÜRKŞEKER Kurumunun bu konuda neden burayı çalıştırmadığının bilinmesini istiyorum. Şu anda mezbelelik durumda şeker fabrikası; bir bekçi var kapısında. Ne için, ne anlamda kullanıldığı belli değil. Yazık değil mi, milli servet burası! Bu servetin içerisinde o makineler boş duruyor. Boş durduğu zaman beton yerleri paslandı, yarın hurda fiyatına satacağız; yani durabilenden olması gerekiyor.

Burada ben şeker fabrikası yöneticilerinin Hükûmete bu konuda yönetim anlayışlarıyla bir şekilde önerilerinin olması gerektiğini, bu şeker fabrikasının özellikle diğer şeker fabrikalarının, Çorum Şeker Fabrikasının satılmasıyla beraber artık oradaki, Türkiye'deki şeker fabrikalarındaki, TÜRKŞEKER'in elindeki çalışan kalifiye elemanın da bir şekilde orada değerlendirilebileceğini düşünüyorum. Şeker fabrikasının, Çarşamba Şeker Fabrikasının aktif hâle getirilmesini, çalışır duruma getirilmesini ve o bölgenin de istihdamına ve ekonomisine büyük katkı sağlayacağını düşünüyorum. Bu konudaki çalışmaların hangi aşamada olduğunu veya bu şeker fabrikası tamamen hurdalık olarak mı satılacağını veya çalıştırılmayacağını mı, böyle bir kararın son, nihai karar olup olmadığını bildirilmesini, bizim bilgilendirilmemizi talep ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Zeybek.

Buyurun Sayın Erdan Kılıç.

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Öncelikle, Sayın Genel Müdürüm, değerli yetkililer; hoş geldiniz.

Ülkemizde bizim araştırmalarımıza göre pancar şeker üretimi Türkiye Şeker Fabrikaları Anonim Şirketine ait 25, özel sektör 8 olmak üzere toplam 33 fabrikada yapılmaktadır. Geçtiğimiz nisan ve mayıs aylarında bu fabrikalardan 14’ü özelleştirilmiştir.

Özelleştirilme sürecinde, şekerin ülkemiz açısından başta sağlık, istihdam, ekonomi gibi birçok yönden stratejik bir ürün olduğu ve günü kurtarma politikalarına alet edilmemesi gerektiği yönünde büyük mücadeleler verilmiş, ancak iktidar bildiğini okumaya devam etmiştir.

Türkiye Şeker Fabrikaları anonim Şirketinin 2016 yılı Alt Komisyon Raporu’nun 6’ncı sayfasında benzer görüşler dile getirilmiş ve bu kısımda “Şeker sektörü, şeker pancarının tarımından başlamak üzere şekerin tüketiciye ulaştığı hat üzerinde birçok kişi ya da firmanın geçimini sağladığı büyük bir ekonomik sistemdir. Bu sebeple, sektörü ilgilendiren kararlar alınırken birçok parametrenin etkilerinin neler olacağı hesaplanmak zorundadır.” ifadelerine yer verilmiştir. Ancak bu ifade sadece kâğıt üzerinde kalmış, uygulamada maalesef böyle olmamıştır.

Geçtiğimiz nisan ayında gerçekleştirilen özelleştirmeler sırasında Başbakan Yardımcımız Bekir Bozdağ, şeker fabrikalarının özelleştirilmesine ilişkin “Kotaların azaltılması söz konusu değil, kota için kullanılmayan bir fabrikanın kotası iptal edilecek, hazineye geçecek ve o kota yine başka fabrikalara verilecektir.” demiştir; oysa daha geçen hafta çiftçiler pancar alım kotasına tepki için traktörlerle birçok şehirde şehirlere indiler. Günlük pancar alım kotasına tepki göstermek isteyen çiftçiler pancarlarının alınmadığını sürerek yetkililerden yardım istediler. Sözleşmeyi devlette yaptıklarını ancak pancar alım yetkililerinin devletin kararına uymadığını iddia eden üreticiler şöyle seslendiler: “Biz sözleşmemizi devletle imzaladık, sözleşmemiz devlette olduğu için o kurallara uyması gerekirken kendi kurallarına göre alım yapmaktadır.” diye tepki gösterdiler. Bir başka üreticisi “Fabrika satıldı. Burada kantarda pancarlarımızı almıyorlar; günlük 2 kasa ya da 1 kasa alıyorlar. Sabah saat dokuzda açıp öğleden sonra iki gibi bırakıyorlar ama devletin zamanında bu böyle değildi. Çiftçiler burada perişan. Yaktığımız mazota değmiyor.” ifadesiyle de sesini duyurmaya çalıştı; zaten mazot fiyatları da ayrıca ortada. Yani verilen sözlerin, yapılan özelleştirmelerin üzerinden altı ay geçmeden olumsuzluklar bir biri ardına kendisini hissettirmeye başladı.

Bu bağlamda, önümüzdeki yıllarda yaşanacak olumsuzlukların önüne geçmek adına üreticiden tüketiciye özelleştirme sürecinin etkileriyle ilgili kapsamlı bir çalışma yapılmış mıdır? Özelleştirme yoluyla öngörülen beklentilerin ne kadarı gerçekleşmiştir? Özelleştirme sonrası sosyal açıdan sorun yaşanabilecek bölgeler için hangi seçenekler oluşturulmuştur? Özelleştirilen fabrikalarda işten çıkartılan veya özlük haklarında geriye gidiş yaşanan işçiler var mıdır? Türkiye Şeker Fabrikalarına ait diğer fabrikaların da özelleştirilmesi ve sektörün tamamen özel sermayeye devri konusunda bir planlama ve çalışma yapılmakta mıdır?

Öte yandan, şeker piyasası açısından önemli bir risk oluşturan yeni nesil yüksek yoğunluklu tatlandırıcıların pazar payı 2006 yılında yaklaşık yüzde 6 iken, bu rakam 2016’da yüzde 12’ye yükselmiştir. Bugün itibarıyla yüksek yoğunluklu tatlandırıcıların pazar payı ne kadardır? Bakanlığın ve sektörle ilgili karar vericilerin, sadece şeker piyasası için değil, insan sağlığı için de risk oluşturan bu yüksek yoğunluklu tatlandırıcılarla ilgili aldığı önlemler var mıdır?

Atık suyun arıtılması işlemi sırasında açığa çıkan çamurun Tehlikeli Atıklar Yönetmeliği’ne göre bertaraf edilmesi gereken atıklar kapsamında olduğu tespiti doğrultusunda bu konuda ilgili kuruluşlar nezdinde bir girişim yapılmış mıdır?

Diğer yandan, Sayıştay raporunda, şeker ve makine fabrikalarının çalışma ortamlarının kaza olma yönünden oldukça riskli olduğu, TÜRKŞEKER fabrikalarının bu konuda program olarak iyi olduğu ancak uygulamada bazı sıkıntıların yaşandığı yer almaktadır. Bu bağlamda da son beş yıl itibarıyla fabrikalarınızda ölüm ve yaralanmayla sonuçlanan kaç iş kazası meydana gelmiştir ve bu konuda aldığınız önlemler var mıdır ve yeterli görüyor musunuz?

Bu sorularımı yazılı olarak cevaplırsanız sevinirim.

Çalışmalarınızda başarılar diliyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz teşekkür ediyoruz Ertan Kılıç.

Buyurun Sayın Sümer.

ORHAN SÜMER (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Genel Müdüre ve çalışma arkadaşlarına hoş geldiniz diyorum.

Şeker fabrikaları işçi çıkarmamak vaadiyle özelleştirildi ama buna rağmen fabrikalardan çok sayıda işçi çıkarıldığı bilgisi basına da yansıdı. Birçok işçi yaşadığı ilden ailesiyle birlikte göç etmek durumunda kaldı hatta Sayıştay raporunda da özelleştirmeye yönelik bir uyarı da yer alıyor.

Ayrıca, özelleştirmelerin, fabrikaların bulunduğu illere göre bir etki analizi yapılmış mıdır? Özelleştirilen fabrikalardan hangilerine son üç yılda ne kadar yatırım yapılmıştır? Özelleştirmeler sonrasında pancar üretiminin azalmasına bağlı olarak melas ve küspe eksikliği hayvancılık sektörünü nasıl etkilemiştir; bu konuda yapılan bir çalışma var mıdır?

Özelleştirme kapsamına alınarak satışları gerçekleştirilen şeker fabrikalarının her birinin ayrı ayrı tesis, taşınmaz varlıklarının satışları, satış bedelleri, devredildikleri firma ya da firmaların adları ve unvanları nelerdir?

Ayrıca, şeker fabrikalarını özelleştirmekle alan firmaların şeker fabrikalarını üretmek için değil de değerli arazileri için aldıkları ayyuka çıkan bir konudur. Bu konuda değerlendirmeleriniz nelerdir? Yani dönemin Tarım Bakanı Eşref Fakıbaba “Fabrikanın bahçeleri özelleştirilmeyecek, içerisindeki makineler de yenileştirilecek, kapasite artırılacak ve verdiğimiz kotayı kullanmadığı takdirde onu tekrardan alacağız. Eğer niyet, verip de şeker üretmemek olsa böyle bir söylemimiz olmaz.” demişti. Geline süreci nasıl değerlendirmek gerekir? Sayın Cumhurbaşkanı 13/11/2018 tarih 344 sayılı bir karar yayınladı. Buna göre Özelleştirme İdaresi Başkanlığı Türkiye Şeker Fabrikaları adına kayıtlı arazide imar değişikliğine gitti. Karara göre söz konusu alan, park yol yapılacak, bu ne anlama geliyor? Kaç fabrikanın arazisinde imar değişikliği yapıldı? Özelde yapılan bu değişiklikten önce bu fabrikanın arazisinde ne yapılıyordu? “Elit anaçya” denilen pancar tohumu üretimi yapıldığı ve bundan vazgeçilerek Türkiye’de pancar tohumu üretmekten vazgeçildiği iddiası doğru mudur, doğru ise buradaki amaç nelerdir? Bu sorularıma yanıt bekliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Sümer.

Buyurun Sayın Çelik.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Genel Müdürüm, Sayın Özelleştirme İdaresi Başkanım, değerli yöneticiler; hepiniz hoş geldiniz.

Ben özellikle Sayıştayın oradan başlayayım. Sayıştayın yüksek yoğunluklu tatlandırıcının ithalatının azaltılması politikasına uymamız gerekiyor, bunu çok önemsiyorum. İnşallah, bunu hep beraber takip edeceğiz.

Tabii, yine buralarda bir özelleştirme karşılığı başladı, bir özel sektör karşılığı başladı. Özelleştirilen fabrikalar yok pahasına satılmıyor burada ifade edildiği gibi veya kapanmıyor, tam tersine özel sektöre devrediliyor. Üstelik TÜRKŞEKER'in özelleştirme programına alınması tarihi, bildiğim kadarıyla, 2000 yılı. 2000 yılında özelleştirmeye yani rahmetli Ecevit iktidarı döneminde olmuş. Burada ilginç bir istatistik de var, Sayın Ecevit özelleştirmede AK PARTİ hükûmetleri öncesindeki iktidarlarda 1'inci; 6,4 milyar dolarlık bir özelleştirmede başkanlar arasında en yüksek. Ondan sonra rahmetli Özal geliyor, o da 1,5 milyar dolar. Yani Ecevit'in özelleştirmeye verdiği önemi burada hatırlatmak istiyorum, bu kadar yeterli.

Üstelik bir de şöyle görmememiz lazım: Özel sektör çok başarılı işlere el atıyor. Örneğin, savunma sanayi gibi en stratejik bir alanda özel sektörün Türk savunmasında önemli katkıları olduğunu ve Fırat Kalkanı'nda, Zeytin Dalı Harekâtı'nda bunu görüyoruz. Yani İHA'ların, SİHA'ların özel sektör tarafından yapıldığını, tabii devletimizin kontrolünde, Savunma Bakanlığının kontrolünde çok başarılı işler yapıldığını ve SİHA'ların, İHA'ların özel sektörde yapıldığını da unutmayalım. Yani "Özel sektör stratejik bir alanda olamaz." diye bir kavrama katılmıyorum. Burada da yani 2000 yılından beri bir plan var, bu plan çerçevesinde özelleştirme yapılıyor. Bana göre de son yıllarda çok başarılı bir Özelleştirme İdaresimiz var. Üstelik Özelleştirme İdaresinin ihalelerini ben yakından da inceledim. Gördük ki bir kere televizyon kameraları orada yani herhangi bir yanlışlığın olması mümkün değil. Ancak şeker fabrikalarının özelleştirilmesi de tabii ki Türkiye'nin Avrupa Birliğiyle, Avrupa ülkeleriyle rekabet edebilmesi için en önemli konu. Yani özelleştirme ülkelerin gelişmesinde, kalkınmasında önemli bir şeydir. Yani Sovyetler Birliği yıkıldığı zaman Sovyet Cumhuriyetleri, diğer ülkelerin, hepsinin Türkiye'den daha fazla özelleştirme yaptıklarını unutmayalım. Bu bakımdan, tabii ki dikkat etmemiz lazım, özellikle işçilerin korunmasına çok dikkat etmemiz gerekiyor, çiftçilerin hak ve menfaatlerinin korunmasına çok dikkat etmemiz gerekiyor. Bu kapsamda özelleştirmeye tabii ki Türkiye devam edecek çünkü bu bir çağın gereği yani özelleştirme karşılığının hem dünyada hem Türkiye'de gelecek açısından bir karşılığı olduğunu düşünmüyorum. Arkadaşlarımızın daha özenli, daha dikkatli bir şekilde, özelleştirmelerde Türkiye'nin hak ve menfaatlerinin korunması yönünde devam edeceklerine inanıyorum çünkü artık Türkiye devletçi politikalarından özel sektörü de reel ekonomiye katkıda bulunacak şekilde harekete geçirmeye mecburdur. Bankacılık sistemi de buna göre düzenlenmiştir Türkiye'de ve Türkiye, bölgede ve dünyada küresel bir güç olma yolunda hızla adımlarını atıyor. Bu çerçevede de özelleştirme karşılığını yavaş yavaş bırakalım diyorum ve Ecevit örneğini tekrar hatırlatmak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Çelik.

Buyurun Sayın Kabukcuoğlu.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Sayın Başkanım, sayın üyeler, değerli misafirler; hepinize iyi günler diliyorum.

Ben Eskişehir Milletvekiliyim ve özellikle yörenin problemlerini dile getirmek istiyorum.

Pancar teslim kantarına yakın bölgede olan çiftçiler rahatlıkla pancarlarını satıp fazla masrafa girmezken, daha uzakta olanlar kiloda, tonda 17 lira gibi masrafa girmektedirler. Zaten bu sene yaşanan pancardaki hastalık ve verim düşüklüğü bu durumdaki çiftçilere daha bir zorluk, sıkıntı yaratmaktadır. Mümkün olursa, uzaktaki çiftçilerin mahsul tesliminde, mahsullerin taşınmasında devletin bir miktar onlara yardımcı olmasında fayda var, hiç olmazsa belli bir prim vermesinde fayda var.

Bir diğer konu, kotaları olduğu hâlde, vadettikleri hâlde mahsul ekmeyen çiftçiler mahsul eken çiftçilere zarar vermektedir. Buradaki çiftçilerin genel görüşü, işte taahhütte bulunup da mahsul ekmeyen çiftçilere hiç olmazsa belli bir cezai müeyyide uygulanarak adam ekecekse kotasını kullansın eksin, ekmeyecekse kotasını hiç kullanmasın. Bunlar dile getirilmektedir.

Bir diğer konu, hepinizin bildiği gibi, Eskişehir’de şeker makine fabrikası vardır. Bu fabrika zamanında çok hizmet yaptı, pek çok yatırım yaptı, yurt içinde ve yurt dışında pek çok yere şeker fabrikası yaptı ama şu anda istenen seviyede değil. Bunun daha aktif hâle getirilmesi talebimiz var.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kabukcuoğlu.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Bir dakikalık söz istiyorum.

BAŞKAN – Geneli üzerinde görüşmeler tamamlanmıştı ancak...

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Söz hakkım var benim Başkanım.

BAŞKAN – Hiç konuşmadınız, tabii ki size vereceğim. Tabii, daha önceki toplantılarımızda geneli üzerinde görüşmeler esnasında sayın vekillerimize bir defaya mahsus söz vereceğimi söylemiştim ve orada da söz süresinde bir kısıtlama yok. Bunun efektif bir şekilde, etkin, verimli bir şekilde kullanılması yönünde daha önce mutabakata vardığımızı düşünüyordum.

Şimdi, tamam, söz vereyim Sayın Yaşar ama burada da birer dakikayla sınırlayalım.

Şimdi Sayın Sertel’in ışığı yanıyor, ilk önce o zaman söz Sertel’de bir dakikayla.

Buyurun Sayın Sertel.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sayın Başkan, arkadaşımız Kemal Çelik Ecevit’in özelleştirmesiyle ilgili yanlış bir bilgi veriyor, bunu düzeltmek istedim.

Ecevit yaptığı özelleştirme konusunda bir öz eleştiri yapma gereği duydu. Yani ölenin arkasından konuşuyoruz ama onu iyi okumak, anlamak lazım. Diyor ki: “Şimdiye kadar izlenen özelleştirme stratejileri beklenen sonuçları vermedi, hedefler tutturulamadı. Özelleştirme kapsamına alınan KİT’lerin bir depoya alınmış gibi işlem görmesi şevklerini kırdı KİT’lerin, geleceğe yatırımlarını engelledi. Devlete astarı yüzünden pahalıya mal oldu.” Yani Ecevit özelleştirmeden ziyade burada şunu söylüyor çok açık ve net: “Kamuoyuna bu konu iyi anlatılamadı, özelleştirme işsizleştirme anlamına geldi.” diyor ama şöyle de diyor: “Hatalar yapıldı, geçmişte özelleştirilen tesisler kapatılmak üzere satın alındı. Halk da, işveren de özelleştirmenin hayvancılığa da, tarıma da destek getirdiğine inanmıyor.” Şimdi, burada Ecevit’in özelleştirmeye bakışı ile AKP iktidarının özelleştirmeye bakışı arasında çok büyük fark var. AKP “İstediğin fiyatı bulduğun müşteriye sat, onun yükünden kurtul, işçi ne olursa olsun, ekonomi ne olursa olsun.” anlayışıyla hareket ediyor. Ecevit’i asla baz olarak almayın. Ecevit tütünü millileştiren, tarımı millileştiren... Ecevit her konuda Türkiye’nin çıkarlarını savunan bir insandı, bu konuda hakkını yemeyelim diye söylüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Buyurun Yaşar.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Ben de o bahsettiği tarihte Parlamentoda olan, iktidarda olan bir partinin milletvekili olarak şunu ifade etmek istiyorum: Yani “O gün biz özelleştirmeye karşıydık.” diye bir sonuç çıkarmamak lazım. Özelleşmeye kesinlikle karşı değiliz ama köylüye, üreticiye, çiftçiye dokunan özelleştirmelere karşıyız.

Yani pancarın tesir ettiği kesime baktığınız zaman, özellikle Orta Anadolu’da halkla bire bir ilintili olan işletmeler bunlar. Fındık yine aynı, et, balık, hayvancılık yine aynı. Biz çiftçiye dokunan, üreticiye dokunan, özellikle istihdamın tabana yayılması konusunda işlev gören KİT’lerin özelleştirilmesine karşıyız, buradan yanlış bir sonuç çıkarılmasın. Aynı şekilde, bugün itibarıyla da mevcut iktidarın 60 milyar doların üzerinde bir özelleştirme yaptığının da altını bir çizelim. Yani o dönemde 6 milyar dolar özelleştirme yapıldı, sanki bu dönemde... Yapılsın ama bu özelleştirme amacına uygun olsun, aynı şekilde KİT’lerin de moralini bozmasın. “Bizim kurumumuz da özelleştirilecek mi?” diye bu söylentiler otomatikman kurum ve kuruluşların da şevkini kırıyor. Zaten ortada da şu an çok fazla özelleştirilecek bir şey kaldığını düşünmüyorum. Bu bilgiyi düzeltmek istedim.

Teşekkür ediyorum Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yaşar.

Zaten Sayın Çelik de herhâlde özelleştirme esnasında işçinin ve çiftçinin hak ve menfaatlerinin korunması yönünde duygularını ifade etti.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Korunsun ama o işletmeler de kapanmasın.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Tuncer.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Sayın Başkan, Sayın Genel Müdür; genelde toplantı şeker fabrikalarının satılması üzerine yoğunlaştı. Aslında TÜRKŞEKER’in çok daha önemli görevleri de var. Bunlardan birisi ve en önemlisi, olmazsa olmaz koşulu, şeker pancarının ve şeker pancarı üreticilerinin bu ülkede yaşatılması ve korunması.

Sayın Genel Müdür ve Yönetim Kurulu da çok iyi konuyu bilecektir, biliyordur muhakkak; şeker pancarı çiftçisinin bu ülkede tarıma kazandırdığı sulu arazi miktarını henüz DSİ kazandırmamıştır. “Şeker pancarı stratejik üründür.” diyoruz ama tabii ki stratejiktir, işte sadece etinden, sütünden faydalanılan değil, şeker pancarı sayesinde bu ülkenin çiftçisi -şu anda aklımda değil ama- tahayyül edilmeyecek miktardaki susuz araziye, hatta önce kullanılmayan araziye tarım arazisi hâline getirmiş, daha sonra da o susuz araziye şeker pancarının hatırına sulu arazi hâline getirmiştir. Bu bakımdan baktığımızda, öncelikle bu emeğin boşa çıkarılmaması gerekiyor ülkemizde.

Yine şeker pancarı çiftçiye öyle ahım şahım para kazandıran bir ürün değildir. Şeker pancarı diğer ürünlerle karşılaştırıldığında memur gibi bir üründür. Çiftçi şeker pancarını eker, o mahsulü on ay sonra teslim ettiğinde üç aşağı beş yukarı ne kadar para alacağını bilir ve ona göre bir sonraki senenin hazırlığını yapar. Bu bakımdan da aslında şeker pancarının geliri, gideri üç aşağı beş yukarı bellidir ve bu yüzden ürünler arasında da memur olarak nitelendirilir.

Şeker pancarı çok meşakkatli bir üründür, yetiştirilmesi çok zordur. Buna rağmen çiftçimiz ısrarla bu ürünü yetiştirmeye devam etmektedir. Yaklaşık 10 evresinde mazot harcamaktadır, dekara 6,5 litre ile 10 litre arasında mazot kullanılmaktadır bir çiftçimiz. Yine, en az 6 defa sulamak zorundadır şeker pancarını çünkü şeker pancarı suyu çok seven bir mahsuldür, 6 defa sulamak zorundadır. Azot, potasyum, fosfor, çinko, bor içerikli gübreleri yılda en az 2 defa vermek zorundadır. Yine yabani otlarla mücadele anlamında, dekara 15 ila 25 kilogram arasında en az 2 defa ilaçlama yaparak mücadele etmek zorundadır. Bunların hepsi paradır ve hepsi peşin paradır. TÜRKŞEKER bazı konularda destekleme yapmaktadır, doğrudur ama geri kalan çoğunluğunu çiftçi kendi cebinden harcamaktadır.

Şimdi, 2017-2018 şeker pancarı kilogram fiyatı herhâlde 16 polar üzerinden yaklaşık 210 kuruş diye biliyorum. Bu 210 kuruş belli olduğunda ülkemizde henüz dolar çok düşüktü, mazot fiyatları düşüktü, gübre fiyatları hemen hemen yarı yarıya yakın düşüktü ve çiftçi bu 210 kuruş üzerinden masrafını yapınca kendisine en azından bir yüzde 15, yüzde 20’lik para kalacağını hesaplıyordu.

Ama ülkedeki ekonomik kriz sonrasında 210 kuruluş gerçekten maliyeti karşılamayacak duruma düştü. Bu, sizin de malumunuzdur. bu 2017-2018 kampanya dönemi istisnai bir durum oldu. Bu bağlamda TÜRKŞEKER'in bence birincil görevi çiftçiye bu seneye mahsus bir özel destekleme yapmasıdır şeker pancarıyla ilgili. Çünkü eğer 210 kuruştta bırakırsanız çiftçi de şeker pancarını yavaş yavaş bırakmak zorunda kalacak; çünkü kazancı giderini karşılamıyor. Ya mazot desteği ya gübre desteği somut olarak, en azından bu 2017-2018 dönemine istisna olmak üzere çiftçiye mutlaka bir destek yapılması gerekiyor. Bu yapılmazsa 2018-2019 ve devamı kampanya dönemlerinde çiftçi yavaş yavaş şeker pancarını terk edecek arkadaşlar. Bunu bilmenizi istiyorum. Samimi olarak söylüyorum çünkü bu konuda tarladan gelen biri olarak ve pancar üreticisi olarak.

Şimdi, özelleştirilen fabrikalarla ilgili şunu söylemek istiyorum: Geçen seneki KİT Komisyonu toplantımızda -yanlış hatırlamıyorsam genel müdürümüz değişmiş- fabrikaların özelleştirilmesi sorulduğunda TÜRKŞEKER buna çok sıcak bakmadığını doğrudan doğruya ifade edemese de dolaylı olarak ima etmişti ve gerekçe olarak da şunu söylemişti: “Biz bu satılacak fabrikaların birçoğuna çok yeni daha yatırımlar yaptık. Milyonlarca liralık yatırımlar yaptık.” İşte Afyon Şeker Fabrikasına, Turhal Şeker Fabrikasına hem teçhizatlarla iyileştirme hem yeni paketleme sistemleri gibi yatırımlar yapılmıştı, 2018’de de bu yatırımlar özelleştirme yapıłana kadar da devam edecek diye söylenmişti. Bu bağlamda aslında ben bu soruların cevabını önce sözlü istiyorum. Yazılı tabii ki teknik konularda verilebilir ama biz sözlü soruyoruz, sözlü de duyarsak iyi olur, kulak aşinalığı sağlanmış olur. Özelleştirme yapılan fabrikaların hangisine, 2018 yılı Nisan ayına kadar kaç liralık TÜRKŞEKER tarafından yatırım yapıldı her konuda? Bunu merak ediyorum.

4 tane fabrikanın devrinin gerçekleşmediği söyleniyor. Bu 4 fabrikanın devri niçin gerçekleşmedi? Bununla ilgili bir açıklama istiyorum. Kütahya Şeker örneği yaşanmış, muhtemelen de herhâlde yargı kararıyla bu aşılacak gibi görünüyor, inşallah seneye bu iş bitmiş olacak gibi benim anladığım.

Bu kesinleşen 9 şeker fabrikasının devri yapılırken bu fabrikaların arsaları da devredildi mi? Özellikle mesela benim bildiğim bölgede işte Turhal’da, Çorum’da çok büyük fabrika arsaları var. Arsalar da mı devredildi, yoksa arsalar TÜRKŞEKER üzerinde kaldı, sadece fabrika teçhizatlarıyla birlikte, müşterilerle birlikte mi devredildi? Çünkü özelleştirme yapılacağı zaman arsaların devlet üzerinde, TÜRKŞEKER üzerinde kalacağı belirtilmişti. Bu hususun aydınlatılmasını talep ediyorum.

Bir diğer husus: Yanlış hesaplamadıysam, satışı kesinleşen 9 tane fabrikadan 4 milyar lira gibi satış bedeli elde edildiği görünüyor. Bunu da dolara çevirdiğimizde 800 milyon dolar gibi bir rakam yapıyor. Bu rakam sizce uygun mudur? Bir de bu satışlar niye yapıldı, zarar ediyordu, onun için filan diyorduk. Bu gelen 800 milyon doların 400 milyon dolarıyla uçak alınması da sizce uygun mudur? Bunu çok merak ediyorum.

Sevgili vekilimiz özelleştirmeye kaşı olmaktan bahsetti de özelleştirmeye hiç kimse karşı değil ama ihtiyaca göre ve doğru özelleştirme herkesin istediği. Şeker fabrikalarının özelleştirilmesindeki ihtiyaç hâlen sunulmamıştır, gerekçe hâlen sunulmamıştır. Şimdi ben size birkaç örnek vereyim çok tartışmaya girmeden. Bafra’da sigara fabrikası vardı, Tokat’ta sigara fabrikası vardı, bu fabrikalar satıldı, özelleştirildi. Şimdi Bafra Sigara Fabrikasında ne olduğunu biliyor musunuz arkadaşlar, sigara mı üretiliyor? Tokat Sigara Fabrikasında ne olduğunu biliyor musunuz, sigara mı üretiliyor? Ben söyleyeyim: Tokat Sigara Fabrikasının önüne kocaman bir levha asmışlar “Hurda alınır, hurda satılır.” yazıyor. Ben sigara içen biri değilim ama hatırladığım, bizim kendimize ait yerli sigaralarımız vardı. Diğer işte şu an Mey tarafından işletilen fabrikalara girmeyeceğim yani işte özelleştirilip de daha sonra bir firmaya üç katına, daha sonra onun tarafından da başka bir yere bir üç katına daha satıldığına girmeyeceğim, devletin buradaki zararını filan şey yapmayacağım ama şimdi bizim millî ve

yerli sigaralarımız vardı, işte Maltepe vardı, Samsun vardı. Hatta işte “İç Birinci, ol devrimci” derlerdi benim çocukluğumda. Birinci vardı. Bafra vardı. Şimdi sevgili vekilim, bu sigaralardan bir tane sigara var mı, Maltepe var mı, Samsun var mı, Bafra var mı?

BAŞKAN – Sigara içmediğimiz için bilmiyoruz. Sigara içenler eğer...

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Sayın Başkanım, ben tütün üreticisiyim. 6 yaşından itibaren tütünün içinde büyüyen ve 6 yaşında tütüne gitmek için sabahın üçünde gidilir, traktörü de kullanmayı öğrenen bir kardeşinizim.

BAŞKAN – Biz de biliyoruz traktör kullanmayı.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – O yüzden içicisi değilim ama üreticisiyim, çok tütün sardık.

BAŞKAN – Evet, biliyorum.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Doğrudur, sizin o bölgede aynı şekilde Sevgili Başkanım. Yani diyeceğim şu ki özelleştirmeler sonunda bu ülke sigarada bile ithale mahkûm oldu.

Toplantı için hepinize teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Biz teşekkür ediyoruz Sayın Tuncer.

Geneli üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Sayın Genel Müdürüm, sayın vekillerimizin, milletvekillerimizin görüşlerini, sorularını dinlediniz, şimdi bu soruları yanıtlamak için sözü size veriyorum. Yazılı olarak da verebilirsiniz. Yanıtlarken de kısa ve özet bir şekilde yanıtlarsanız memnun oluruz.

Buyurun.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SELİM YÜCEL – Teşekkür ederim.

Sayın üyelerimizin tarafımıza ilettiği bütün sorulara ayrıntılı bir şekilde ve on beş güne de uyarak en kısa sürede cevabımızı ileteceğiz. Yazılı olarak bunların hepsi gelecek.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum Sayın Genel Müdürüm.

Ayrıca Özelleştirme İdaresi Başkanımıza da söz veriyorum.

Buyurun Sayın Başkanım.

ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANI AHMET AKSU – Sayın Başkanım, değerli üyeler; ben de hepinizi saygıyla selamlarım.

Şeker fabrikalarının Sayıştay bulguları üzerinde denetimleri görüşülürken önemli miktarda tabii özelleştirme hususu, özelleştirme süreçleriyle ilgili olarak da hem eleştiriler hem de sorular geldi. Biz de bu soruların büyük bir kısmına daha detaylı ve rakamlara dayalı olarak yazılı olarak cevap vereceğiz ama ondan önce burada sözlü olarak da bir iki hususun altını özellikle çizmek istiyorum.

Şimdi bu bütün hazırunun da belki bilgisi dâhilinde işte söylendi, 25 devlet fabrikası var, 8 tane özel fabrikayla 2,5 milyon tona yakın bir şeker üretiliyor Türkiye’de. 4 milyon tonluk bir kurulu kapasite olmasına rağmen ve bu 2,5 milyon ton Türkiye’de bir yılda tüketilen şeker miktarı. Yurt dışından şeker ithaline uygulanan vergiler dolayısıyla (A) şekerleri olarak çok fazla bir şeker ithalatı olmuyor.

Bizim yapmış olduğumuz özelleştirme uygulamalarında hangi fabrikalar devredildi, hangi fabrikalar devredilmedi noktasında, bildiğiniz gibi 20 Şubat tarihinde 14 şeker fabrikasının özelleştirilmesi için ihaleye çıktık. Bu 14 şeker fabrikasından Kastamonu Şeker Fabrikasına bizim beklediğimiz, yaptığımız değer tespitinin üzerinde bir teklif gelmediği için bunun ihalesini sonlandırdık, tamamlamadık. Diğer geri kalan 13 fabrikanın özelleştirme ihaleleri tamamlandı, Özelleştirme Yüksek Kurulu tarafından

onaylandı ve üretim sezonu başlamadan önce -bildiğiniz gibi eylül ayı başı itibarıyla genelde başlıyor Türkiye’de- 9 tane şeker fabrikasının devri gerçekleştirildi. 4 tane şeker fabrikasının devri çeşitli nedenlerle 25 Aralık 2018 tarihine kadar 3 tanesinde, 1 tanesinde de, Alpullu Şeker Fabrikası, 30 Kasım 2018 tarihine kadar ertelendi. Büyük bir ihtimalle de bu ay sonu itibarıyla Alpullu Şeker Fabrikasını da devretmiş olacağız.

Gene bildiğiniz gibi bütün bu özelleştirme süreçlerini, diğer özelleştirmelerde olduğu gibi tamamen şeffaf bir şekilde yürütmeye çalışıyoruz. Bize hangi kurumdan, hangi sektörden, kişiden ne şekilde bir soru gelirse de elimizden geldiği kadar bütün bir süreçlerimizi anlatmaya gayret gösteriyoruz. Bu açık ihaleler, işte gazetelerde yayınlanan, bizim web sayfamızda yayınlanan, yatırımcılarla yapılan bire bir görüşmeler neticesinde de en son yaptığımız nihai aşamayı görüyor kamuoyu. Televizyonlarda yayınlandı. Hatta birçok milletvekilimiz de o ihalelerde hazır bulundu ve bu çerçevede de sonuçlandırıldı. Sadece örnek olması açısından ve burada da çok gündeme gelmiş olması açısından Bor Şeker Fabrikası özelleştirme süreciyle ilgili de bilgi vermek istiyorum. Bizim yapmış olduğumuz bütün işlemler mutlaka kanuna, şartnamelerimize ve diğer yönetmeliklerimize uygun olmak zorunda çünkü aynı şekilde, TÜRKŞEKER’e olduğu gibi bizim yaptığımız işlemlerimiz de yani Özelleştirme İdaresi Başkanlığının işlemleri de başta Sayıştay olmak üzere denetime tabii, onlar tarafından da denetleniyor ve o çerçevede biz de denetlenmiş oluyoruz.

Bor Şeker Fabrikasıyla ilgili olarak 21 Şubat 2018 tarihinde ihaleye çıkmışız, 8 adet yatırımcı bu ihalede alıcı olarak bize müracaat etmiş ve bütün bunların en nihai aşamada katılımıyla 6 Nisan 2018 tarihinde kamuoyuna açık bir şekilde özelleştirme ihalesi sonuçlandırılmış. Bizdeki süreçler de... Bu bizim yapmış olduğumuz teknik sonuçlandırma. Bizim ihalemizi tamamlamamızdan sonra birtakım süreçler var, onlardan en önemlisi Özelleştirme Yüksek Kurulu tarafından bizim yapmış olduğumuz ihalelerin onaylanması gerekiyor. Tabii biz 6 Nisan 2018 tarihinde bu özelleştirmeyi yaptıktan sonra Özelleştirme Yüksek Kuruluna sunmuşuz. Özelleştirme Yüksek Kurulu da kendine göre yaptığı değerlendirmeler neticesinde bizim yapmış olduğumuz tek bir ihaleyi onaylamış. Gene bizim şartnamelerimiz ve kanunumuz gereği bu ihaleyi özelleştirmek...

BAŞKAN – Sayın Başkanım, kısa bir değerlendirme, yazılı olarak da yanıt verelim.

ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANI AHMET AKSU – Tamam. Ben sadece bu Bor çok konuşuluyor, sessiz kalınca şey olmasın diye şey yaptım.

BAŞKAN – Yok, sessiz kalmıyoruz. Niye sessiz kalalım yani? Yaptıklarımızda her şey şeffaf. Niye sessiz kalıyoruz ki? Siz yazılı olarak verin.

ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANI AHMET AKSU – Sadece o zaman hızlıca özetleyeyim bunu.

BAŞKAN – Tamam, bunu açıklayın.

ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANI AHMET AKSU – İhaleyi kazanan Doğu Yiyecek İçecek Üretim Sanayi Ticaret AŞ’ye sözleşme imzalanması için süre veriliyor ve bu süre içerisinde de gene bizim şartnamelerimiz gereğince Doğu Ticaret Yiyecek ve Üretim AŞ’nin en az yüzde 51’ine sahip olduğu bir şirketle -kendisi yeni ortak alabiliyor- sözleşme imzalanıyor. Bu çerçevede de Doğu Yiyecek AŞ yüzde 51’inin kendisine ait olduğu, yüzde 49’unun da DSL İnşaat Sanayiye ait olduğu Bor Şeker AŞ diye yeni bir şirket kuruyor, bizim sözleşmemiz de Bor Şeker AŞ’yle imzalanıyor ve hâlâ Bor Şeker AŞ tarafından Bor Şeker Fabrikasında üretiliyor ve o şartnamelerde getirdiğimiz kotalara ilişkin, çalışanlara ilişkin bütün yükümlülükler teminatları alınmış bir şekilde bu şirket tarafından hem

İdareimize hem şeker fabrikalarına karşı üstlenilmiş bulunuyor. Yani bütün yaptığımız işlemler dediğim gibi şartnamelere ve kanuna uygun bir şekilde yürütülüyor. Bununla ilgili hem yazılı hem sözlü ne zaman isterseniz de bilgi vermeye hazırız.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Evet, geneli üzerinde de görüşmeler tamamlanmıştı, sözü de yönetime vermiştik ama Sayın Tan çok çok kısa olmak üzere bir söz istedi.

Buyurun, çok kısa söz veriyorum.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Başkanım...

BAŞKAN – Yok, ben kendisiyle de görüştüm.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ben itiraz etmiyorum. Ben sadece...

BAŞKAN – Evet, ilk defa oluyor. Ama açıklama getirdim Sayın Yavuzyılmaz. Sayın Tan’la da konuştum.

Buyurun.

AHMET TAN (Kütahya) – Teşekkür ediyorum.

Çok kısa bir açıklama yapmak istiyorum sadece yanlış anlama ve kayıtlara geçsin diye, bir de Komisyon üyelerimiz ve hazırunun da bilmesi adına.

Sayın Genel Müdürlüğümüz bu soruyu cevaplayacak, biliyorum ama sayın Tuncer’in şöyle bir ifadesi oldu. Sataşma babında söylemiyorum. Geçen sene toplantılarda beraberdik, beraber yürüttük çalışmaları. TÜRKŞEKER Kurumunun 11-12 tane fabrikaya yatırım yaptıktan sonra özelleşmesi gibi bir şey söz konusu ifade ediliyor gibi oldu. Zımnen öyle bir anlam çıktı. Evet, geçen sene böyle bir ifade oldu kurum açısından ama sadece tek bir fabrikayla alakalı birtakım yenilemelerin olabileceği, olacağı noktasında düşüncelerini ifade ettiler. Bu düşünce, bütün şeker fabrikalarına şamil değildir, tek bir fabrikaya ait bir yenileme ifadesidir kurumun söylediği, bunu beyan etmek istedim, kayıtlara geçsin diye.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Tan.

Sayın Tuncer, teşekkür ediyorum size de.

Türkiye Şeker Fabrikaları AŞ Genel Müdürlüğü 2015 ve 2016 yılı hesap dönemine ilişkin sonuç bölümünü ayrı ayrı okutup genel görüşmeye sunacağım.

Şimdi Türkiye Şeker Fabrikaları AŞ’nin 2015 yılı sonuç bölümünü okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Sonuç:

Türkiye Şeker Fabrikaları Anonim Şirketinin Özelleştirme İdaresi Başkanlığının 24/8/2016 tarih ve 2016/öibk47 sayılı Kararı’yla kabul edilen 2015 yılı bilançosu ve 100.279.447,69 Türk lirası dönem zararıyla kapanan gelir tablosu genel görüşmeye sunulur.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

2015 yılı sonuç bölümü genel görüşlerinize sunulmuştur.

Şimdi 2016 yılının sonuç bölümünü okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Sonuç:

Türkiye Şeker Fabrikaları Anonim Şirketinin Özelleştirme İdaresi Başkanlığının 10/5/2017 tarih ve 2017/öibk45 sayılı Kararı'yla kabul edilen 2016 yılı bilançosu ve 76.494.596,21 Türk lirası dönem zararıyla kapanan gelir tablosu genel görüşmeye sunulur.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

2016 yılı sonuç bölümü genel görüşlerinize sunulmuştur.

Türkiye Şeker Fabrikaları AŞ Genel Müdürlüğünün 2015 ve 2016 yıllarına ait üst komisyon toplantısı tamamlanmıştır.

Tüm katılımcılara teşekkür ederim.

Sayın Genel Müdürüm, teşekkür konuşması için son sözü size veriyorum.

Buyurun.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SELİM YÜCEL – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ben kısa bir teşekkür konuşması yapacağım. Sayın Başkanım, herkese, bütün üyelere, Bakanlık temsilcilerine katkılarından dolayı teşekkür ediyoruz. İnşallah önümüzdeki dönem daha iyi Türk Şeker Fabrikalarıyla karşınızda olacağız, hedefimiz bizim budur. Çok teşekkür ediyorum herkese katkılarından dolayı.

BAŞKAN – Biz de teşekkür ediyoruz Sayın Genel Müdürüm.

Çalışmalarınızda başarılar, kolaylıklar diliyoruz, yeni dönemde başarılar diliyoruz.

Değerli Komisyon üyeleri, toplantımıza Şeker Kurumunun 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleriyle devam edeceğiz.

Kapanma Saati:13.33

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 13.35

BAŞKAN: Mustafa SAVAŞ (Aydın)

BAŞKAN VEKİLİ: Nevzat ŞATIROĞLU (İstanbul)

SÖZCÜ: Mevlüt KARAKAYA (Ankara)

KÂTİP: Yavuz SUBAŞI (Balıkesir)

BAŞKAN – 27’nci Yasama Dönemi İkinci Yasama Yılı’nın 11’inci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Bugünkü Birleşimimizin İkinci Oturumunda Şeker Kurumunun 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmelerine başlıyoruz.

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARİ(Devam)

2.- Komisyon Başkanı Mustafa Savaş’ın, 696 sayılı KHK’yle kapatılan Şeker Kurumunun görevleri Tarım ve Orman Bakanlığı Şeker Dairesi Başkanlığına verildiğinden görüşülecek öneri olmadığı için doğrudan geneli üzerinde görüşmeye geçileceğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN - Değerli üyeler, toplantımıza başlamadan önce kısa bir bilgi vermek istiyorum. Şeker Kurumu, 24/12/2007 tarih 30280 sayılı Resmî Gazete’de yayınlanan 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin 73’üncü maddesiyle 4634 sayılı Kanun’a eklenen geçici 9’uncu madde gereğince kapatılmıştır. Kurumun görevleri Tarım ve Orman Bakanlığı Şeker Dairesi Başkanlığına verilmiştir. Bu sebeple Sayıştay raporlarında yer alan öneriler alt komisyonda gündemden çıkarılmıştır. Toplantımızda görüşülecek öneri olmaması sebebiyle Sayın Başkanın konuşmasından sonra doğrudan geneli üzerinde görüşmelere geçilecektir.

II.-KONU(Devam)

A)GÖRÜŞMELER(Devam)

2.- Şeker Kurumu Başkanlığının 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

BAŞKAN - Şimdi toplantımıza katılan temsilcilerimizin kendilerini Komisyonumuza tanıtmalarını rica ediyorum.

Buyurun.

(Kurum temsilcileri kendilerini tanıttı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi sunumunu yapması için sözü Sayın Başkana veriyorum.

Buyurun Sayın Başkan.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI ŞEKER DAİRESİ BAŞKANI MEHMET HASDEMİR – Sayın Başkan, çok kıymetli Komisyon üyeleri, Sayıştay denetçileri ve değerli katılımcılar; toplantımızın hem şeker sektörüne hem de milletimize hayırlı olması temennisiyle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şeker Kurumunun 24 Aralık 2017 tarihli ve 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’yle kapatılmasından sonra şeker sektörünün sevk ve idaresi Tarım ve Orman Bakanlığına verilmiştir. Böylece üretimden tüketime kadar şekerin planlanması, izlenmesi ve denetimi Bakanlığımızca yürütülmeye başlanmıştır.

Bakanlığımızın ana hizmet birimi olarak kurulan Şeker Dairesi Başkanlığı, 28 Mayıs 2018 tarihinde teşkilatlanma sürecini tamamlamış, 2 alt daire başkanlıkları da Şeker Üretim ve Planlama Daire Başkanlığı ile Şeker İzleme, Denetim ve Koordinasyon Daire Başkanlığı şeklinde oluşturulmuştur. Böylelikle 81 il ve ilçelerinde bulunan kurumsal ağla desteklenmek suretiyle şeker izleme ve denetim faaliyetleri daha etkin bir şekilde yürütülmektedir.

Şeker üreten şirketler ve şeker kullanan firmalar nezdinde kota rejimine uygunluk, kayıt dışı şeker üretimi, temini, ticareti, ham madde miktarlarıyla elde edilen son ürün miktarlarının birbirleriyle ve kayıtlarla uyumu, pancar üretimi konularında inceleme, araştırma ve denetimler etkin bir şekilde yapılmaktadır. Bakanlığımız ülkemizde sürdürülebilir şeker üretimine yönelik iç ve dış gelişmeleri dikkate alarak ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği içinde, ülke ve sektör menfaatlerini ön planda tutacak politika ve stratejiler üreterek kendine yeterlilik ilkesi doğrultusunda sektördeki şirketlerin şeker üretim arzına yönelik faaliyetleri düzenlemektedir.

27 Mart 2018 tarihinde yayınlanan 7103 sayılı Kanun'la 4634 sayılı Şeker Kanunu'nda değişikliğe gidilerek ülke toplam ağ kotasının yüzde 10'una kadar olan nişasta bazlı şeker kotası yüzde 5'e çekilmiştir. Böylece, 2002 öncesinde 465 bin ton düzeylerinde olan nişasta bazlı şeker üretimi bugün 135 bin seviyesine indirilmiştir.

30 Temmuz 2018 tarihli ve 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı'yla 2018-2019 pazarlamaya ilişkin şeker kotaları 2,7 milyon ton olarak belirlenmiştir. Bunun yüzde 95'i pancar şekeri ağ kotası ve ağ kotasının yüzde 5'i de nişasta bazlı şeker kotası olarak şirketlere tahsis edilmiştir. Ayrıca, nişasta bazlı şeker kotasının da en az yarısının glikoz olarak kullanılma zorunluluğu getirilmiştir. 2002 yılında 16,5 milyon ton olan pancar üretimimiz, 2017 yılında yüzde 28 artışla 21,1 milyon tona ulaşmıştır. Birim alandan pancar verimimiz ise 2002 öncesinde dekara 4 ton seviyelerindeyken bugün yüzde 50 artışla 6 tonun üzerine çıkmıştır. Böylelikle yurt içi tüketimine yönelik şeker ihtiyacı yurt içi kaynaklar kullanılarak yapılan üretimle karşılanmıştır. Ülkemiz için ekonomik kayba neden olan şeker stokları da sorun olmaktan çıkartılmıştır. 2017-2018 şeker üretim döneminde 58 ilimizde 339 bin hektar alanda üretilen 21,1 milyon ton pancardan önceki yıla göre yüzde 8 artışla 2,8 milyon ton şeker üretimi gerçekleştirilmiştir.

Bakanlığımızca şeker sektörümüzün daha rekabetçi bir yapıya kavuşması, sürdürülebilirliği ve kendine yeterli şeker üretimi için dünya şeker sektörü yakından takip edilmektedir. Bu kapsamda ülkemiz şeker sektörünün geleceğe yönelik en doğru politikaların oluşması ve uygulanması için çalışmalara devam edilmektedir. Halkımızın ihtiyaç duyduğu şekerin tamamının şimdiye kadar olduğu gibi bundan sonra da bu topraklarda üretilmesine yönelik çalışmalarımız hassasiyetle yürütülmekte ve sektörün sürdürülebilirliğine büyük önem verilmektedir.

Bu vesileyle yüce Komisyonunuza şahsım ve Bakanlığım adına teşekkür eder, saygılar sunarım.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz Sayın Başkanım.

Şimdi geneli üzerinde görüşmelere geçiyorum.

Söz isteyen üyelere söz vereceğim.

Buyurun Sayın Sertel.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Öncelikle yeni kurum ülkeye hayırlı uğurlu olsun.

Ben önceki toplantıda bazı konuları dile getirdim, tekrarlamak istemiyorum. Size bazı kısa sorularım olacak, onları da yazılı olarak yanıtlarsanız teşekkür ederim. Ayrıca, diğer komisyonda da size ilişkin sorduğum bazı sorular var, eğer lütfedip bakarsanız, onların da yanıtlarını iletirseniz memnun olurum.

Ülke olarak şeker üretim ve tüketiminde durumumuzu rakamsal olarak net bir şekilde dökerseniz çok memnun olacağım.

Üretimin tüketimi karşılama oranı nedir, onu da istiyorum.

İthalata dayalı şekerle yerli topraklarımızda, millî topraklarımızda o dediğiniz “Şekerin bütün hepsini kendi topraklarımızda karşılayacağız.” iddiasına ne kadar yaklaştınız, onu da öğrenmek isterim.

İthalat olduğu kadar ihracatta sanıyorum var, ithalat ve ihracat rakamlarını ben almak isterim.

Şeker fabrikalarının özelleştirilmesi üretimi nasıl etkileyecek? Yani köylü, pancar ekiminden vazgeçebilir mi? Sizden önceki Komisyon toplantısında genel değerlendirmede Sevgili Arkadaşım Avukat Mustafa Tuncer bir köylü çocuğu olarak bunun endişesinden söz etti. Yani köylü eğer pancar ekmekten, dikmekten vazgeçerse o zaman ne olur, nasıl bir teşvik uygulayacaksınız, onu da merak ediyorum. Yani sizin pancar üretimine yönelik teşvikleriniz olacak mı önümüzdeki yıllara ilişkin, bu da önemli bence.

Diğer şeker çeşitleri arasında tabii, vücuda en çok zarar veren şeker çeşidi nişasta bazlı şeker, onu yüzde 5 oranlarına düşürdüğünüzü söylediniz, geçen Komisyon da söyledim, Avrupa Birliğinde yüzde 2’lerde, diğer Avrupa ülkelerinde, Almanya’da 0,50’lerde. Burada nişasta bazlı şekerin önümüzdeki yıllarda daha alta doğru çekilmesi gibi bir durum söz konusu olabilir mi, buna ilişkin çalışmalarınız var mı?

Bir de ben merak ediyorum bu nişasta bazlı şekerde biz dünyada kaçınıcı sıradayız? Yani bizden başka hangi ülkeler bu nişasta bazlı şekeri çok kullanıyorlar, biz bu derecelemede neredeyiz, onu merak ediyorum. Avrupa derecelerimiz nedir, dünya derecelerimiz nedir? 1’inciyiz, tabii, kadın cinayetlerinde 1’inciyiz, çocuk istismarında 1’inciyiz; bizim 1’inciliklerimiz pek hayra alamet birincilikler değil, ben biliyorum ama buradan bir ikrar da gelsin, soruya yanıt gelsin diye ben bunu soruyorum. Rize’de şeker oranı yüksek olan stevia bitkisi var, onun üretimine başlandı sanıyorum ve bunun da devam ettiğini de biliyorum yani. Bu bitkiye yönelik stratejik bir planınız var mı? Bu bitkinin herhangi bir sağlıkla ilgili yan etkileri veya insan sağlığına yönelik bir etkisi var mı? Buna ilişkin bilimsel bir çalışma sürdürülüyor mu Türkiye’de? Eğer bu bitki şeker oranı yüksek bir bitkiyse ve insan sağlığına zararlı değilse üretiminin yaygınlaştırılması yönünde bir planlamanız var mı, onu da öğrenmek isterim.

Bu çiftçinin ürününü satamamasına ilişkin, para kazanamamasına ilişkin Mustafa Tuncer söylemişti yani onu bir daha altını çizerek söyleyeyim. Pancar ekimi azalırsa buna ilişkin sizin tedbirleriniz var mı yani B planınız nedir? Köylü ekmekten vazgeçti, ne yapacaksınız? Oluyor yani teşvik veriyorlar, diktirmiyorlar falan.

Özelleştirilemeyen 12 fabrikamız kaldı, 1’i çalıştırılmıyor, öyle öğrendim, 13, 5’i çalışmıyor, 1’i fiyatının altında verildiği için devralınmamış. Özelleştirme İdaresi Başkanı adına burada bir arkadaş açıklama yaptı. Bu 12 fabrikanın özelleştirilmesine yönelik bir çalışmanız var mı? Türkiye’deki bütün şeker fabrikaları özelleşecek mi? Stratejik bir ürün olması dolayısıyla tamamının özelleştirilmesinin doğru olup olmayacağını da sormak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Sertel.

Buyurun Yavuzyılmaz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Komisyonumuza hoş geldiniz tekrar.

Nişasta bazlı şeker konusunda birkaç sorum olacak. En fazla hangi ülkeden ithal ediyoruz? Bu ülkeler, ithal ettiğimiz ülkeler aynı zamanda nişasta bazlı şekerin üreticisi midir yoksa çeşitli gümrük kotaları ve vergileri dolayısıyla onların üzerinden mi temin ediyoruz? Bu noktada sizden bir liste olarak bu ülkeleri ve detaylı analizleri rica ediyorum.

Aynı zamanda konusu üzerine şeker fabrikalarıyla ilgili Ulu Önder Atatürk'ün katkılarına da vurgu yapmak istiyorum söz almışken. İlk şeker üretimini 26 Kasım 1926 yılında Alpullu Şeker Fabrikasında gerçekleştirdik. 20 Aralık 1930'da Atatürk fabrikayı ziyaret etmiştir. Büyük kurtarıcı, cumhuriyetin ilk fabrikası kabul edilen Alpullu Şeker Fabrikasını zevkle, gururla gezdikten sonra şeker sanayisi hakkında düşüncelerini anı defterine şu şekilde yazmış: "Alpullu Şeker Fabrikası'nı gezdim. Gördüğüm vaziyetten çok memnun kaldım. Müessesenin daha tevsiî etmesini ve şimdiye kadar olduğundan fazla muvaffak olmasını dilerim. Memleketimizin her müsait mıntıkasında şeker fabrikalarının çoğalması ve bu suretle memleketin şeker ihtiyacının temini mühim hedeflerimiz arasında tanınmalıdır." Gazi Mustafa Atatürk.

Buradan hareketle 30/11/2018 tarihinde devredilecek olan Alpullu Şeker Fabrikasının ve diğer şeker fabrikalarımıza yönelik olarak da devletin hisselerinin tümünü devretmek yerine, bir kısım hisseleri kendi elinde tutarak denetleme faaliyetini, aynı zamanda üretimin bir parçası olmak suretiyle gerçekleştirmesini, bu bağlamda tümüyle özel sektöre terk edilmemesi gerektiği konusunda tekrar görüşümü ifade etmiş olayım.

Aynı zamanda özelleştirme konusunda da bir cümleyle... Bunu tekrar tekrar söylüyorum ama "Zehir ölçüdedir." diye bir söz var. Özellikle özelleştirme kapsamına alınan devlet kurumlarımız açısından çok geçerli bir gün. Neden bu kurumları bu kadar hızlı bir şekilde, kontrolsüzce bütünüyle, bütün yapılarıyla özel sektöre terk ettik diye pişman olmalıyız ülke olarak.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz Sayın Yavuzyılmaz.

Geneli üzerinde başka da söz almak isteyen?

Buyurun Sayın Kabukcuoğlu.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, sayın Bakanlık yetkilileri; glikozun ülkelerdeki kullanımı mümkün olduğu kadar azaltılmaya uğraşılmaktadır. Bizde de kota yüzde 10'dan yüzde 15'e çıkarıldı. Türkiye'deki gıda rejimini takip eden Tarım Bakanlığıdır. Hangi gerekçeyle bu kotayı yükselttiniz, daha da aşağıya düşürmeyi düşünüyor musunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kabukcuoğlu.

Evet, Sayın Başkanım, sayın milletvekillerimizin görüşlerini, sorularını duydunuz, şimdi yanıtlamak için sözü size veriyorum. Ancak sabahki toplantımızda da şeker fabrikalarını konuşmuştuk, orada da benzer, ortak sorular var, değerlendirmeler var, siz de yazılı değerlendirmelerinizi verirken koordineli bir şekilde verirseniz seviniriz.

Buyurun söz sizde.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI ŞEKER DAİRESİ BAŞKANI MEHMET HASDEMİR – Efendim, teşekkür ederim.

Sayın vekillerimizin önerileri çok kıymetli bizim için, yazılı olarak çok detaylı bir şekilde kendilerine ulaştıracamız cevaplarını. Ama müsaadeniz olursa kısaca genel itibarıyla da bir söz almak istiyorum.

BAŞKAN – Tabii ki buyurun.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI ŞEKER DAİRESİ BAŞKANI MEHMET HASDEMİR – Öncelikle özelleştirilen fabrikaların süreciyle ilgili sabahki oturumda, bir önceki oturumda Özelleştirme İdaresi Başkanımız ve TÜRKŞEKER AŞ Genel Müdürümüz açıklamalar yaptı. Şunu da belirtmek istiyoruz: Tarım ve Orman Bakanlığı olarak biz süreci yakından izleyip tüm çiftçilerimizin şeker pancarı üretiminde sürdürülebilirliğini sağlayacak tedbirleri alıyoruz, aldırıyoruz. Bu süreç, Tarım Bakanlığının dışında özelleştirme devam etmekle beraber, hiçbir çiftçinin mağdur olmaması için gerekli her türlü tedbir alınmakta, bunu da belirtmekte fayda görüyorum. Hiçbir fabrikanın da çiftçilerimizin ürettiği pancarı almaması gibi bir durum söz konusu değildir. Çiftçilerimizin ürettiği bu sene de üretilen ve özelleştirilen fabrikalara teslim edilen pancarların alımı yapılan randevu planlamasına göre aksamadan devam etmektedir. Zaman zaman basında bu tür haberler yer almakla beraber, bu haberler gerçeği yansıtmamakta, tüm pancar çiftçinin elinde kalmayacak şekilde fabrikalara gelecektir. Geçtiğimiz yılda pancar teslimatları içinde bulunduğumuz ayda da devam etmiştir. Pancar doğası gereği hasat edildiğinde eylül ayı itibarıyla şeker fabrikalarına teslim başlar, ocak ayına kadar, hatta bazı illerimizde şubat da çiftçilerimiz pancarı teslim etmektedir. Bu sene de pancarın teslimatında herhangi bir gecikme, bir sıkıntı bulunmamaktadır, tüm fabrikalar pancarı almaktadır.

Ayrıca, fabrikalarda mevcut çiftçilerle asgari 5 kampanya dönemi boyunca pancar üretim sözleşmelerini devam ettirme zorunluluğu getirilmiştir. Bu yüzden de bu fabrikaların pancar üretiminden elde edilen ürünleri işlemesi ve şeker üretmesi zorunluluğu bulunmaktadır.

Nişasta bazlı şekerle ilgili bir konuyu arz etmek istiyorum. Bakanlığımız bu görevi 24 Aralıkta aldıktan sonra hiçbir şekilde nişasta bazlı şeker ve glikoz kotasında bir artış söz konusu olmamıştır, aksine yüzde 10 olan kota yüzde 5'e çekilmiştir. Bununla beraber “Nişasta bazlı şekerde kota uygulayan veya yasaklanan bir ülke var mı?” diye, diğer ülkelerle ilgili de sayın vekilimizden bir soru geldi, bunu çok detaylı bir şekilde kendilerine arz edeceğiz. Ama şunu belirtmek de istiyorum: Amerika Birleşik Devletleri’nde ticari olarak 9,7 milyon ton nişasta bazlı şeker üretilmekte. Bizdeki kota 135 bin olduğu düşünüldüğünde...

ATİLA SERTEL (İzmir) - Bize satıyorlar.

KEMAL PEKÖZ (Adana) - Büyük bir kısmını dışarı satıyor.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI ŞEKER DAİRESİ BAŞKANI MEHMET HASDEMİR – Efendim, bunu arz edeyim.

BAŞKAN – Karşılıklı konuşmayalım.

Sayın Başkanım, yazılı olarak verelim, detaylı verelim ve on beş gün içerisinde de lütfen koordineli bir şekilde şeker fabrikalarıyla birlikte verelim.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI ŞEKER DAİRESİ BAŞKANI MEHMET HASDEMİR – Sayın Başkanım, anlaşıldı. Sayın vekillerimizin istediği konularda ayrıntılı raporlar hazırlanarak en kısa sürede kendilerine arz edilecektir, sunulacaktır efendim.

Teşekkür ederim.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Çiftçinin kazanacağı rakamı söyleyin. Yani çiftçi kazansın. Alınacaktır da “Kazandırarak alınacaktır.” diye düzeltirsiniz...

BAŞKAN – Sayın Sertel...

Teşekkür ediyorum.

Hem çiftçimizin hem işçimizin hak ve menfaatleri doğrultusunda gereken çalışmaları da detaylı olarak anlatırsınız, yazarsınız.

Şimdi Şeker Kurumunun 2015 ve 2016 hesap dönemlerine ilişkin sonuç bölümlerini ayrı ayrı okutup ibraya sunacağım.

Şimdi 2015 yılının sonuç bölümünü okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sonuç:

Şeker Kurumunun 2015 yılı bilançosu ve 2.505.344,63 Türk lirası gelir fazlasıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – İbra edenler... İbra etmeyenler... İbra edilmiştir.

2016 yılının sonuç bölümünü okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sonuç:

Şeker Kurumunun 2016 yılı bilançosu ve 1.534.41,65 Türk lirası dönem gelir fazlasıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

İbra edenler... İbra etmeyenler... İbra edilmiştir.

Şeker Kurumunun 2015 ve 2016 yıllarına ait üst Komisyon toplantısı tamamlanmıştır.

Tüm katılımcılara teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, teşekkür konuşması için son sözü size veriyorum.

Buyurun.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI ŞEKER DAİRESİ BAŞKANI MEHMET HASDEMİR – Sayın Başkanım, çok kıymetli Komisyon üyeleri; toplantıda aldığımız notlarla ilgili en kısa sürede sorulara cevap vereceğimizi, bu toplantının ülke şeker sektörümüze ve Türk tarımına hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Teşekkür ederim, arz ederim efendim.

BAŞKAN – Biz de teşekkür ediyoruz.

Çalışmalarınızda başarılar ve kolaylıklar diliyorum.

Değerli Komisyon üyeleri, gündemimize 22 Kasım 2018 Perşembe günü programda belirtilen kuruluşların 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleriyle devam edeceğiz.

Toplantıyı kapatıyorum, kolay gelsin.

Kapanma Saati: 13.56

